

Hər kəs ədalətli olacaq

www.adalet.az

ADALET

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-ci ilin
iyulundan çıxır

№ 5 (6098) 7 fevral 2025-ci il

Qiyməti 40 qəpik

Terrorçu qruplaşma zərərsizləşdirildi

Bax:səh-3

Aqil Abbas
aqilabbas@rambler.ru

AFFA GÜL VURDU!

Təkcə "Qarabağ"ın ümidi qalmış, can vermekdə olan Azərbaycan futboluna AFFA sonuncu gülləni də sixdi. Legioner limitini ləğv elədi. İndi hər bir klub 11 əcnəbi futbolçu oynada bilər.

Deməli, varlı klublar kef partladacaq, kasib klublar isə yenə son sıralarda birtə-hər çulunu sudan çıxarmaq istəyəcək.

İndi kisə-kisə pullar, yerli futbolçulara xərclənəcək pullar, Avropaya axacaq.

Birinci liqada və ikinci liqada oynayan futbolçular isə peraşki və ucuz döner yeməyə möhtac qalacaq.

Bax:səh-3

DİQQƏTLƏ BAXIN,
NƏ GÖRÜRSÜNÜZ?!

Qorbaçovun başındakı ləkə Ermenistanın xəritəsi ilə eynidir.

FRANSANI
BİR AZ ÇOX
ŞİŞİRDİRİK EY!

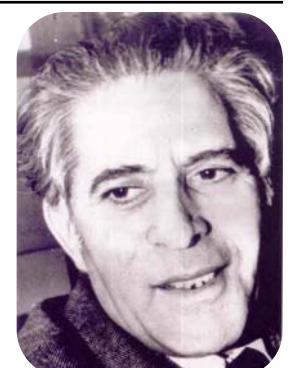
Bu həmin Fransadır ki, Kutuzov Napoleonun ordusunu darmadağın elədi və ruslar gedib Parisdə hərbi parad keçirdilər.

Bu həmin Fransadır ki, Hitler cəmi iki heftəyə işgal elədi. Məşhur bir Majino xəttləri vardi ki, fransızlar deyirdi ki, alman qoşunları o xətti keçə bilməz. Almanlar həmin xətti tapdalayıb keçidilər.

Bu həmin Fransadır ki, Afrikənin bütün ölkələrin-dən qovub çıxardılar.

İndi erməniləri dəstəkləyir. Qoy dəsteklesin, nə qəlet edəcək? Yəqin əlləri də yüngül olar, erməniləri də götürüb aparalar Fransaya, ermənilərin də canı qurtarar, bizim də.

MƏMMƏD ARAZ

SƏMƏD
VURĞUNLA
SÖHBƏT

Bağışlaşın məni bəzi oratorlar,
Bu gecəyə bir azəciq əlavəm var.
Mən də şərin xidmətçisi,
Mən də şərin yiyesiyəm.
Var sözümü bir məzarın
Qulağına deyəsiyəm:

Tərif, tərif sahə dolu-yetməz sona!
Alqış, alqış! Az qaldı ki, tavan sına!
Sən gəlmədin bu axşama, səsin geldi,
Səsin əzəl qulağıma həzin geldi,
Sonra bir az nefəsinə qüvvət geldi,
Çox xəbislər elə bildi Səməd gəldi:
Ön sıradə titrədilər, Ön sıradə bürdədilər.
Lənt qurtardı, nəfəs dərib, "ox"- dedilər...
Çox "vəfəli dostlar" in O gecədə yoxdu ancaq;
Bilirdilər Səməd bir də Məruzəci olmayıcaq.
Fəqət mənim deyəcəyim bunlar deyil.

Bax:səh-2

"QARABAĞ"
ADDAİNİ SATIŞA
ÇIXARACAQ

Özü də çox qəribə bir satış.
Hansı klub Addaini götürərse
üstündə də 100 min manat pul
verəcəklər.

Prezident Sərəncamlar imzaladı

Muxtar Bahadur oğlu Babayev Azərbaycan Respublikasının ekologiya və təbii sərvətlər naziri vəzifəsindən azad edilib.

Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev Sərəncam imzalayıb. Prezident İlham Əliyevin digər Sərəncamı ilə Muxtar Babayev Prezidentin iqlim məsələləri üzrə nümayəndəsi təyin edilib.

Sahil Rafiq oğlu Babayev Azərbaycan Respublikasının əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri vəzifəsindən azad edilib.

Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev sərəncam imzalayıb. Prezident İlham Əliyevin digər Sərəncamı ilə Sahil Babayev maliyyə naziri təyin edilib.

Prezident İlham Əliyev minimum pensiyanın artırılmasını təsdiqlədi

Azərbaycanda minimum pensiyanın artırılması təsdiqlənib. Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev Qanun imzalayıb. Qanuna əsasən, minimum pensiya 280 manatdan 320 manata çatdırılıb. Bu Qanun 2025-ci il fevralın 1-dən tətbiq edilib.

"Azərbaycanın Kahramanmaraşda bərpa işlərinə töhfə verərək Türkiyənin yanında olmağından böyük qürur hissi duyuruq"

İki il əvvəl Türkiyədə baş vermiş dağıdıcı zəlzələ nəticəsində həyatlarını itirmiş bacı-qardaşlarımızın ezziz xatirəsini dərin hörmət və ehtiramla anır, onlara uca Allah-dan rəhmət, doğmalarına və yaxınlarına səbir dileyirik.

Azərbaycan bu dəhşətli faciə ilə bağlı qardaş Türkiyənin dərdini bölüşür, kəderini birləikdə yaşayır. Azərbaycan hər zaman olduğu kimi bu ağır günlərdə de Türkiyənin yanında yer aldı, zəlzələ xəbərinin ilk dəqiqələrdən bir yumruq kimi bütün seviyyələrdə qardaş Türkiyənin etrafında sefərber oldu, əlinde gələn yardım və dəstəyi əsirgəmədi. Həmin çətin günlərde bütün Azərbaycan xalqının ürəyi Türkiyə ilə bir döyündürdü.

Bu fikirlər Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğana ünvanlaşdırığı məktubunda yer alıb.

Bu gün güclü və qüdretli Türkiye dövlətinin Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın rəhbərliyi ilə felakətin nəticələrinin aradan qaldırılması, zərərəcmiş bölgəde həyatın və iqtisadiyyatın dircəldilmesi, insanların yeni evlər və iş yerləri ilə təmin olunması istiqamətində genişmiqyaslı quruculuq işləri həyata keçirdiyini vurgulayan Prezident İlham Əliyev əlavə edib: "Qardaşlıq və vəfa borcumuzun bir parçası olaraq Azərbaycanın da öz növbəsində Kahramanmaraş vilayətində aparılan yenidənqurma və bərpa işlərinə töhfə verərək Türkiyənin yanında çiçin-çiyinə olmağından böyük fərəx və qürur hissi duyuruq". Azərbaycan Prezidenti vurgulayıb ki, "Bir millət iki dövlət" prinsipini əsasında həm sevincli, həm de kədərləri günlerde bir-birinə dayaq olan ölkələrimiz və xalqlarımız məhz çətin anlarda qarşılıqlı dəstək göstərərək qarşılığını və həməyliyini sübüt edirlər. Bu, həmişə belə olub və bu cür də davam edəcəkdir.

"Əminəm ki, bir-birinə qırılmaz tellər ilə bağlı olan xalqlarımızın iradesi ilə zamanın sınaqlarından çıxmış birliyimiz və strateji müttəfiqliyimiz daim yaşayacaq, ölkələrimizin rıfahi və əmin-amanlılığı namine qarşıya qoyduğumuz hədəflərə çatmaq üçün birgə səylərimizi bundan sonra da uğurla davam etdirəcəyik", - deyən dövlətimizin başçısı bu anım günündə bir daha Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğana, hələk olanların ailələrinə və yaxınlarına, qardaş Türkiyə xalqına öz adından və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznələ başsağlığı verib.

Milli Məclis Azərbaycan Respublikasının Prezidenti möhtərəm canab İlham Əliyevin daxili və xarici siyasetini qanunvericilik səviyyəsində dəstekləmek üçün lazımi tədbirlər görülüb.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova parlamentin yaz sessiyasının ilk iclasında çıxışı zamanı bildirib.

Spiker bildirib ki, Milli Məclisin beynəlxalq fəaliyyəti sessiyalar arasında dövrədə davam etdirib.

"Deputatlarımız Asiya Parlament Assambleyasının komitə iclasında, ATƏT-in Parlament Assambleyasının büro iclasında, Şimali Kipr Türk Respublikasında keçirilən simpoziumda iştirak etmiş, Belarus Respublikasında Prezident seckilərinin müşahidə ediblər", - o qeyd edib.

Yanvar ayının 21-də və 22-də Milli Məclis

Spiker: "Prezidentin siyasetinə dəstək vermək üçün lazımi tədbirlər görülüb"

sədrinin başçılığı ilə İtaliyaya səfərinə toxunan spiker bildirib ki, səfər çərçivəsində İtaliya Deputatlar Palatasının sədri Lorenza Fontana, İtaliya Senatının Avropa İttifaqı siyaseti komissiyasının, İtalya-Azərbaycan parlamentlərərəsi əlaqələr üzrə dostluq qrupunun üzvləri ilə görüşlər olub.

"Bu görüşlərdə ölkələrimiz və parlamentlərimiz arasında əlaqələrə dair fikir mübadiləsi aparıldı. Azərbaycanın güclü və sabit ölkə kimi inkişaf etməsində məmənunluq ifadə edilib. İtalyanın Azərbaycanın ən yaxın tərəfdəşərindən biri olduğu, ölkələrimiz arasında münasibətlərin dostluq və əməkdaşlıq ruhunda inkişaf etdiyi bildirilib.

Eyni zamanda, təhsil, elm və mədəniyyət sahələrində əlaqələrin böyük önəm daşıdığı bildirildi. Bu baxımdan Azərbaycanın, xüsusən Heydər Əliyev Fondunun İtaliyada həyata keçirdiyi mədəniyyət layihələrinin əhəmiyyəti vurğulanıb.

Görüşlərdə həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələlər, o cümlədən regionda və daha geniş coğrafiyada mövcud olan vəziyyət barəsində də fikir mübadiləsi aparılıb.

Hesab edirəm ki, İtaliyaya rəsmi səfər uğurlu keçdi və bununla əlaqədar mən nümayəndə heyətinin üzvlərinə öz dərin minnətdarlığı bildirirəm", - spiker qeyd edib.

Nicat NOVRUZOĞLU

Hikmət Hacıyev: "Azərbaycan tərəfdən İrana heç bir təhdid olmayıacaq"

"Azərbaycan İrana heç bir məhdudiyyət olmadan və qarşılıqlı fayda üçün mehriban qonşuluq şəraitində siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələri inkişaf etdirməkdə maraqlıdır. İki ölkə arasında münasibətlərde əsas məqam inam yaratmaq və anlaşılmalıqları aradan qaldırımağa çalışımaqdır".

Bakıvaxtı.az Reporta istinadən xəbər verir ki, bu sözü Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyev İrana səfəri zamanı İran Prezidentinin müşaviri Mehdi Sənayi ilə görüşdə deyib.

H. Hacıyev qeyd edib ki, Azərbaycan tərəfdən İrana heç bir tehdid olmayacağı.

Mehdi Sənayi isə öz növbəsində bildirib ki, Azərbaycan İran üçün təkəc mühüm və dəyərli qonşu deyil, iki ölkənin xalqları bir-birinə qohum və dostdurlar.

Onun fikrincə, iki ölkə arasında münasibətlərin səviyyəsi sifir diplomatik formatdan kənara çıxmali, digər dövlət və özəl sahələrə də yayılmalıdır:

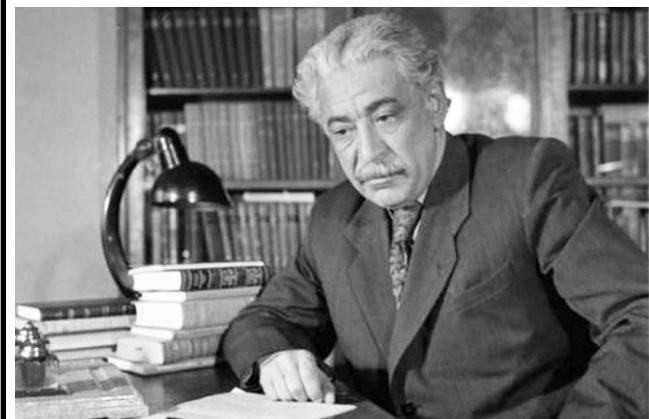
"İnsanlar arasında təmasların dərinleşməsi əməkdaşlığın inkişafına böyük təsir göstərəcək. İranın öz qonşuları, o cümlədən Azərbaycan ilə münasibətlərde əsas məqsədi strateji əlaqələr qurmaq, istənilən gərginlikdən uzaq olmaqdır".

M. Sənayi əlavə edib ki, iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsinin həcmi çox kiçikdir: "Biz makroiqtisadi və ticarət layihələrini müəyyən etməklə, iş adamlarını mədəni-iqtisadi əlaqələrin inkişafı və genişləndirilməsinə cəlb etməyə çalışımağız. İki ölkənin mənafəyi namine iqtisadi əlaqələr və ticarət şəbəkəsi yaratmaq üçün lazımi imkanlar və vacib platformalar mövcuddur".

MƏMMƏD ARAZ

SƏMƏD VURĞUNLA SÖHBƏT

Bağışlaşın məni bəzi oratorlar,
Bu gecəyə bir azəciq əlavəm var.
Mən də şərin xidmətçisi,
Mən də şərin yiyəsiyəm.
Var sözümüz bir mezarın
Qulagına deyəsiyəm:
Tərif, tərif səhna dolu-yetməz sona!
Alqış, alqış! Az qaldı ki, tavan sina!
Sən gəlmədin bu axşama, səsin geldi,
Səsin əzəl qulagiha həzin geldi,
Sonra bir az nəfəsinə qüvvət geldi,
Cox xəbisələr elə bildi Səməd geldi:
Ön sıradı titridilər, Ön sıradı büdrədilər.
Lent qurtardı, nəfəs dərib, "ox"- dedilər...
Çox "vəfəli dostlar"ın da O gecədə yoxdu ancaq;
Bilirdilər Səməd də Məruzəçi olmayıacaq.
Fəqət mənim deyəcəyim bunlar deyil.
Sənə meçhul həqiqətdən sənə deyim:

Səndən sonra səni bir az silkələdik,
Çox aradıq, çox çevirdik, çox ələdik.
Böyükərin faciası böyük olur.
Böyükərin nöqsanları
Çiçinlərdən çətin enən bir yük olur.
Sağ olsaydın çox nidalı sətrini sən,
Çırılıb yera, ayaqlardın.
Biz saxlayan çox şeyləri
Az güman ki, sən saxlardın.
Sənin sənət dəfərində bunlar kiçik nöqtələrdi.
Bunlar çoxu möhürlənmiş diqtələrdi.
Şöhrətinə qıbtəkar da
Bu "təftiş" saldı səsə: Sevincindən az qaldı ki,
Övladını qurban kəsə,
Bəzisi də üzde sənən tərifini dil-dil ötdü,
Daldادa, sağlığında min yol sənə dahı deyən,
Öz kölgəndə yallanaraq zingildəyən
Nankorları sapand etdi.
Səndən sonra Şerimizin xəritəsi təzələşib,
Ona yeni şər adlı çox şəhərlər, kəndlər düşüb.
Yeni-yeni çaylar, göllər, bəndlər düşüb.
Hələ tədqiq olunmamış dərələr düşüb.
Yeni dağlar, dağ zirvəsi yoxdur hələ,
Yeni tənqid zəlzəlesi yoxdur hələ.
Səndən sonra tənqid bir az yuxalıbdır.
Yaxşı-pisin çəki daşı yoxalıbdır.
Səndən sonra Şerimizə təzə-təzə yollar gəlib,
Bəzən isə Şerimizə qol olmayan qollar gəlib.
Səndən sonra cavanlara vədlər artıb,
Vədlərin də iki misli sədlər artıb.
Bəziləri gözündə bu salxımlanan həqiqətə gözü kordur.
Bəzisi də çəkişmələr konsertinə dirijordur...
Nə gizlədim, həqiqəti şax deməyin,
Doğru sözün "səni" çatmır.
Atmacalar güllemizin "səni" çatmır,
Səndən sonra görüşlərin hərərəti sənsizləşib,
Kürsülerin cəsərəti sənsizləşib,
Ağsaqqallar səxavəti sənsizləşib...
Mən saymadım sənsizləşib daha nələr,
Axı niyə sənsizliyi gizlədələr!...

1966

Paşinyan: "44 günlük müharibədə məglubiyyətə uğradıq"

"Bizdən əvvəlki hökumətin fərqli ideologiyası olub, indi ideoloji transformasiya gedir".

Adət.az xəbər verir ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Vəsiqəntədə erməni icması ilə görüşdə deyib. O, qeyd edib ki, bu dəyişiklik ilk növbədə hakimiyətdən baş verir: "Ermənistana mövcud olmaq şansı verən yeganə şey bu ideologiyadır. 44 günlük müharibədə məglubiyyətə uğradıq. Fikrimə, biz o məglubiyyəti keçməklə müstəqil, suveren dövlətə sahib olmaq imkani əldə etdik. Mən uzun müddət düşündüm və bu qənaatə gəldim ki, qurbanlar boşuna deyil, Ermənistana suverenliyi uğrunda idindi bəzəcə olaraq bu fədakarlığın bəhrələrinə diqqət yetirməliyik".

ƏDALƏT •

7 fevral 2025-ci il

Terrorçu qruplaşma zərərsizləşdirildi

Azərbaycan Respublikası ərazisində beynəlxalq terror təşkilatları ilə əlaqəli olan radikal dini-ekstremist qruplaşmanın üzvlərinin terror-təxribat əməllerinin müəyyən edilməsi və qanunazidd fəaliyyətlərinin qarşısının alınması istiqamətində Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları tərəfindən birgə kompleks tədbirlər görülmüşdür.

Adalet.az xəber verir ki, bu barədə DTX məlumat yayıb. Həyata keçirilmiş əməliyyat-istintaq tədbirləri ilə əvvəllər

Əlişə Kamilov isə zərərsizləşdirilmişdir. Davam etdirilən əməliyyat-axtarış və istintaq tədbirləri nəticəsində Cibir kəndi yaxınlığında yerləşən meşəlik ərazidə gizli şəkildə yaradılmış siğnaqlar və saxlanç yerləri aşkar olunmuş, həmin yerlərdə gizlənən qanunsuz silahlı birləşmənin üzvləri - Qədir Hacıyev, Riyad Səfərliyev, Valerik Adilov və Üməd Güleliyev silahlı müqavimət göstərərək partlayıcı vasitələri işe salarkən məhv olmuşlar. Aşkar edilmiş siğnaqlara keçirilən baxış zamanı ora-

yandırıcı xüsusiyyətə malik torf, detonatorlar və od ötürən qaytanlar əldə edib onlardan istifadə etməklə kustar üsulla partlayıcı qurğular hazırlayan və onları Qusar şəhərində yerləşən "Motel" adlı qonaq evində və onun yaxınlığındakı avtovuma məntəqəsinin damında gizlədərək saxlayan Etibar Əhmədov qeyd olunan əməlləri davam etdirərkən həmin qurğuların partlaması nəticəsində xəsarət almışdır. Habelə, Qusar rayon sakinləri olan Şərafəddin Mahmudov, Etibar Əhmədov və qeyrilərinin Azə-

"Meşə qardaşları" adlı terror qruplaşmasının fəaliyyətində iştirak etdiyinə görə məhkum olunmuş Qədir Hacıyevin Qusar rayon sakinləri - Kamran Kərimxanov, Üməd Güleliyev, Valerik Adilov, Riyad Səfərliyev, Rövşən Laçınov, Nəsim Zəkiyev və qeyriləri ilə cinayət əlaqəsinə girməsi, onların birlikdə Qusar rayonu ərazisində terror aktları hazırlamaları, həmin rayonun Hil, Cibir və Yəsab kəndlərini əhatə edən meşə massivində yeralı siğnaqlar yaratmaları, bu siğnaqların silah-sursat, partlayıcı maddələr, texniki qurğular və digər zəruri ləvazimatlarla təchiz etmələri təsbit olunmuşdur.

İkinin mərhələdə, qruplaşma üzvü olan Əlişə Kamilovun yeri müəyyən edildikdən sonra istintaqa cəlb edilməsi məqsədilə keçirilmiş əməliyyat zamanı o, Qusar şəhərində gizləndiyi ünvanda xüsusi təyinatlı əməkdaşlar silahlı müqavimət göstərərək 2 ədəd "RGO-78" markalı əl qumbarası atmış, nəticədə xüsusi təyinatlılarından biri yaralanmış,

dan partlayıcı qurğuların hazırlanması üçün nəzərdə tutulan torf, aseton, detonatorlar, məsafədən idarə edilə bilən partlayıcı mexanizmlər, qelpa qismində istifadə edilən armatür və qurğuşun hissəleri, 2 ədəd "Kalaşnikov" avtomati, 3 ədəd ov tüfəngi, patronlar və avtomat güllələri, eləcə də beynəlxalq səviyyədə terror təşkilat kimi tanılmış qanunsuz silahlı birləşmənin simvolu olan bayraq müəyyən edilərək götürülmüşdür. Həmçinin, görülmüş taxirəsalınmaz tədbirlərlə terrorçu qruplaşmanın üzvlərindən olan Nəsim Zəkiyevin Hil kəndinin yaxınlığında yerləşən fermada, Kamran Kərimxanov və Rövşən Laçınovun isə Hil kəndi ərazisində gizlənmələri müəyyənləşdirilmiş və onlar hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşlarına qarşı silahlı müqavimət göstərərək zərərsizləşdirilmişlər. Araşdırımlarla cinayətkar birliyə daxil olan şəxslərin dairesi, təşkilatlanma forması, təchizatı, planları ilə bağlı detallar və dəllillər müəyyən edilmişdir. Qanunsuz olaraq ammonium-nitrat, güclü

baycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmənin fealiyyətində iştiraklarına, o cümlədən bu silahlı birləşməni partlayıcı maddələr və digər ləvazimatlarla təchiz etmələrinə əsaslı şübhələr müəyyən edilmişdir. Qeyd olunan cinayətkar dəstənin üzvləri - Etibar Əhmədov, Rəhim Mirzəbəyov, David Reşidov, Şərafəddin Mahmudov, Abugül Babayev və Elçin Əlirzayev Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 28,214.2.1, 28,214.2.3, 28,214.2.6-cı (cinayətkar birlik (cinayətkar təşkilat) halında odlu silahdan və silah qismində istifadə olunan predmetlərdən istifadə etməklə dini düşməncilik, dini radikalizm və dini fanatizm zəminində terrorçuluğa hazırlıq) və digər maddələri ilə istintaqi aparılan cinayət işi üzrə təqsirləndirilən şəxs qismində məsuliyyətə cəlb edilərək, məhkəmənin qərarı ilə barələrində həbs qətimkən tədbiri seçilmişdir. Hazırda cinayət işləri üzrə istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Təyyarə Qroznıya qədər tam uçuşu yararlı olub - HESABAT

Rəqəmsal İnkışaf və Nəqliyyat Nazirliyi "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-ya məxsus "Embraer 190" tipli sərnişin təyyarəsinin Aktau hava limanı yaxınlığında qəzaya uğraması ilə bağlı Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatının 1944-cü il Beynəlxalq Mülki Aviasiya haqqında Çıraq Konvensiyasının 13 sayılı Əlavəsinin tələblərinə uyğun aparılan araşdırmanın ilkin hesabatı ilə bağlı məlumat açıqlayıb.

Nazirliyin Adaleti.az-a verilən məlumatda görə, Azərbaycan və Qazaxıstanın tərəfdar olduğu 1944-cü il Çıraq Konvensiyasının 13 sayılı Əlavəsinə əsasən, hadisənin baş verdiyi dövlət kimi Qazaxıstan araşdırmağa başlayıb. Bu araşdırmanın məqsədi uçuşların və aviasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi olub, təqsirsiz şəxslərin müəyyən edilməsi ilə bağlı deyildir. Araşdırmanın nəticələri beynəlxalq aviasiya normalarına uyğun olaraq qəzanın obyektiv səbəblərini müəyyənləşdirmək və gələcəkdə oxşar hadisələrin qarşısını almaq üçün BMAT və maraqlı tərəflərə tövsiyələr verəkdir. Azərbaycan Respublikası hava gəmisinin istismarçısı, habelə mülkiyyətçisi olan ölkə statusu ilə araşdırında iştirak edib. Azərbaycan nümayəndələri araşdırmanın bütün mərhələlərində, o cümlədən hadisə yeri nə baxışın heyata keçirilməsi və faktorların qeydiyyatı məqsədilə foto və vi-

deo görüntülərin təmin edilməsi, hava gəmisinin qara qutularında (CVFDR avadanlıqlarında) olan məlumatların Braziliyanın Aviasiya Qəzalarının Araşdırılması ve Qarşısının Alınması Mərkəzində (CENIPA) oxunması prosesində iştirak etmişlər, əlavə məlumat və sübutların toplanmasını da həyata keçirmişlər. Məlumat üçün bildirik ki, CVR (Cockpit Voice Recorder-kabinə diktfonu) radio ötürmələrini və kabinadakı səsleri, məsələn, pilotların səslerini və kənar səsleri yarız, FDR (Flight Data Recorder-uçus məlumatları qeydiyyatçı) isə vaxt, hündürlük, uçuş sürəti, kurs və təyyarənin mövqeyi kimi uçuş əməliyyatları ilə bağlı vacib parametrləri izləməlidir. Embraer 190-100 İGW təyyarəsində hər iki funksiyani birləşdirən iki CVFDR cihazı mövcud olub. BMAT tələblərinə əsasən, qəzani araşdırma dövlət 30 gün ərzində ilkin faktiki məlumatları eks etdirən hesabatı BMAT və maraqlı tərəflərə təqdim etməlidir. Qazaxıstanda yaradılmış araşdırma komissiyası bu hesabatın hazırlanmasına Azərbaycan nümayəndələrini

də cəlb edib. İlkin hesabat aşağıdakı faktları təsdiq edir:

1. 25 dekabr 2024-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Bakı şəhərində Rusiya Federasiyasının Qroznı şəhərinə J2-8243 reysi üzrə müntəzəm uçuş həyata keçirən "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-ye məxsus və dövlət reyestrində 4K-AZ65 nömrəsi ilə qeydiyyata alınmış Embraer 190-100 İGW tipli sərnişin hava gəmisi uçuşa başladığda və Qroznı qədər olan uçuş hissəsində tam uçuş yararlı vəziyyətdə olub. Hava gəmisinin, o cümlədən onun idarəetmə sisteminin uçuşa yararlılığıla eləqədar bu məlumatlar FDR vəsitle öz təsdiqini tapıb.

2. Hava gəmisinin mühərriklərinin hər ikisi qəza anına qədər hər hansı texniki problem olmadan çalışıb. Bu məlumat FDR vəsitle təsdiq olunub.

3. Hava gəmisi Rusiya Federasiyasının hava məkanında, o cümlədən Qroznı hava limanı üzərində uçuş əməliyyatları həyata keçirərək GPS siqnallarının itməsi hali ilə üzləşib.

4. Hava gəmisi hava şəraitinin əlverişli olmaması sebəbindən Qroznı üzərində ikinci enişi yerinə yetirə bilmediyindən sonra kapitan Bakıya qayıtmək barəsində qərar verib. Bu qərarın qəbul edilməsindən sonra Qroznı üzərində CVR-da 24 saniyə aralıqla iki dəfə kənar səsin gəlmə faktı qeydiyyata alınıb.

5. CVR və FDR məlumatlarının tutulduğundan nəticəsində müəyyən edilib ki, birinci kənar səsden 4 saniyə sonra 3-cü hidravlik sistem, 6 saniyə sonra 1-ci hidravlik sistem, 21 saniyə sonra 2-ci hidravlik sistem funksionallığını itirmək səradan çıxb.

6. Hava gəmisinin füzelyajında çoxsaylı dəlib keçən və kor zədələrinin olması faktı aşkar olunub və foto, həbələ video qeydiyyatı alınıb. Həmin zədələrin hava gəmisinin füzelyajının arxa hissəsində, xüsusi şaquli və üfüqi stabilizatorlarında çox sayda, həbələ sol qanadda və sol mühərrikde aşkar olunub.

7. Hava gəmisinin füzelyajında aşkar olunan zədələrin kənar obyektlərin təsiri nəticəsində formallaşması

barəsində məlumat təqdim edilib. İlkin hesabatda hava gəmisinin quşlarla toqquşmasına işarə edən hər hansı fakt barəsində məlumat təqdim edilməyib.

8. Hava gəmisi qalıqlarının kor zədələrindən olan hava gəmisi məxsus olmayan kənar obyektlər aşkarlanaraq götürürlüb və həmin kənar obyektlərin foto şəkilləri ilkin hesabat metnində ictirmayıla təqdim edilib. Gələcəkdə aşkar olunmuş kənar obyektlərin dəqiq mənsubiyətinin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə eləvə ekspertizaların keçirilməsi planlaşdırılıb.

9. 05:13:32-də hava gəmisinin əsas idarəetmə sistemləri itirilir, 05:21:42-də əlaqələndirici dispteçer "Kover" əməliyyatı barədə Qozeniya məlumat verir.

10. Oksigen balonunun partlaması ilə bağlı faktı ehtiva edən hər hansı bir məlumat qeyd olunmayıb.

Burada sadalanan faktların təsdiqi ilə bağlı olan foto, həbələ audio və rəqəmsal qeydiyyat vasitələrindən çıxarışlar ilkin hesabatın metnində verilib.

BMAT-in Çıraq Konvensiyasına əsasen ilkin hesabat hazırlanımdan sonra qəzənin sebəbləri ilə bağlı qəza tarixində 1 il ərzində yekun hesabat hazırlanmalıdır. Həmin yekun hesabatın hazırlanması ilə bağlı Qazaxıstan Respublikası və araşdırında iştirak edən digər dövlətlər tərəfindən artıq işlər başlanılıb.

Aqil Abbas

"AFFA GÜL VURDU!"

Təkcə "Qarabağ"ın ümidi qalmış, can verməkdə olan Azərbaycan futboluna AFFA sonuncu gülləni də sixdi. Legioner limitini lağv elədi. İndi hər bir klub 11 əcnəbi futbolçu oynada bilər.

Deməli, varlı klublar kef partladacaq, kasib klublar isə yenə son sıralarda birtəhər çulunu sudan çıxarmaq istəyəcək.

İndi kisə-kisə pullar, yerli futbolçulara xərc-lənəcək pullar, Avropa ya axacaq.

Birinci liqada və ikinci liqada oynayan futbolcular isə perəski və ucuz dənər yeməyə möhtac galacaq.

Day futbol akademiyaları da varlı klublara lazımlı olmayacaq. Və heç kim övladını uşaq futboluna verməyəcək, çünki görəcək ki, gələcəyi sual altındadır.

Birçə iş yaxşıdır ki, day biz də Azərbaycan futboluna baxmayacaq. Futbolçuların hamısı avropalı olacaqsa elə biləcəyik ki, "Real" Madridlə "Barselona" oynayır. Amma kitayski "Real" Madrid və kitayski "Barselona".

Gəlin kasib klublara azarkeşlik edək. Çünkü heç olmazsa həmin klublarda üç-dörd azərbaycanlı familyasına rast gələcəyik. AFFA-ya eşq olsun!

Səxavət Məmməd

Zəngəzur müəmməsi: Azərbaycanın təzyiq etməsinin səbəbləri

Rusiya ilə Azərbaycan arasında açıq şəkildə informasiya müharibəsi gedir. Tərəflər bir-birinin "çirkli camaşır"ını ortaya atmaqla məşğuldur. Məsələ ondadır ki, Rusiyanın üzə çıxarıları "çirkli camaşır"ı daha çoxdur. Rusyanın Azərbaycana, Azərbaycan xalqına qarşı yüzlərə çirkin əməllərini saymaq olar. Rusiya tərəfi isə sadəcə olaraq şantaj etməkdən o yana gedə bilmir.

Reallıqlara baxdıqda, imperialist dövlətlər münasibət həmişə tükən asılı olur. Ən yaxın olduğun dövrde belə tərs şillə ala bilərsən. Azərbaycan təyyarəsinin vurulması ilə iki ölkə arasında münasibətlər gərginləşdi. Rusiya kimi dövlətlərlə axira qədər hamar yol getmək mümkün deyil.

Müstəqillikdən bu yana Azərbaycanla İran və Rusyanın münasibətləri həmişə bu formada davam edib. Müyyəyen müddət yaxınlaşma, daha sonra isə münasibətlərin pisləməsi, yenidən normallaşma.

Azərbaycan cəmiyyətinin siyasileşməmiş cəmiyyət olduğu açıq şəkildə hiss olunur. Yəni "qızıl orta" anlayışı yoxdur, ya dost olur, ya düşmən. İndiki halda bu informasiya müharibəsinin bir qədər da artacaq gözlənilir. Haqlı olaraq sual yaranır: hara qədər gedə bileyəcək? Yaxud Azərbaycanın Rusiya ilə bu gərginliyi Qərbdə münasibətləri tamamile yaxşılaşdıracaq? Bəzi insanlar elə düşünür ki, Rusiyaya yerini göstərməklə Avropa İttifaqına girmək olar. Nəzəre almaq lazımdır ki, Qərb tekce Rusiya ilə münasibətlərin pisləşməsinə baxmir, baxmayaq. Burada Qərbin özünün şərtləri var: insan haqları, azadlıqları və s. Ermenistan və Gürcüstən siyasileşmiş cəmiyyətlər olduğu üçün Rusiyadan da, Qərbdən də nə istədiyini bilir və ona uyğun davranışır. Ona görə də eyni vaxtda Avropa İttifaqına girmek istəyən Ermenistanla Rusyanın ticarət dövriyyəsi qızıl dövrünü yaşayır. Kiçik dövlətlərin bir nömrəli hədəfi böyük dövlətlərdən istifadə etmək və qazanmaq olmalıdır. Azərbaycan zaman-zaman bunu edə bildi. Rusyadan istifadə edərək, elə Rusyanın başımıza bəla etdiyi "Dağlıq Qarabağ" problemini çözmüş oldu.

Hazırkı gərginlik onu göstərir ki, özünü Rusiya əleyhəndə kimi göstəren şəxslər "boşa piston" atırlar. Misal üçün Rusyanın bir nömrəli "qızımızı xətt"i rus dilidir. Ancaq evində rusca danışan, övladını, nəvəsinis rus sektorunda oxudan heç bir valideynin nə uşağıni rus sektorundan çıxardığını eșitdim, nə də evdə Ana dilində danışdığını gördüm. Tarixdən yuzlərle misallar gətirə bilərem. Bunlar Rusyanın tükünü tərpədəcək? İnanıram. Ancaq şənin onun dilindən intina etməyin əməli əleyhdarlıqdır.

Dövlət özü bilsər, çünkü dövlətlər bu gün yaxınlaşar, sabah indiki kimi gərginlik içerisinde olar. Dövlətlərin münasibətləri normal olanda gelib evdən uşağıni alıb rus sektoruna qoymaqlar? Bunları yazanda dərhal çıxıb deyirlər ki, "nə düşmüsünüz rus sektorunun üstüne, orada dərslərin səviyyəsi Azərbaycan sektorundan daha üstündür". Vallah-billah, rus sektor, eləcə də Azərbaycan sektorunun şagirdləri repetitorsuz ali məktəblərə gitmə bilmirlər.

Rusiyaya kelle atmaq üçün təkcə dil məsələsini də həll etməklə iş bitmir. Ölkədə iş yerləri, maaşların həddi, yaşam şəraiti olmalıdır. Yadına gəlir, müharibə vaxtı əsgərlər səhəbət edəndə biri dedi ki, "təkcə ermənilərin yox, elə Rusyanın da ağızın cirırıq". Daha sonra Təbrizdən, Dərbənddən dəm vurdu. Dedim, "çox da zil qalxma". Müharibə bitdi, bir neçə ay sonra həmin əsgər zəng elədi, dedi ki, "düz deyirmişsən, qardaş, iş tapa bilmədim, gedirəm Rusiyaya, qohumların yanında bazaarda alverə".

Rusiya bu region üçün təhdiddir. Hər zaman təhdid olaraq da qalacaq. Rusyanın başı Ukrayna müharibəsi nə qarışılığı üçün Azərbaycanla birləşərək edirmiş ki mi davranırdı. Çünkü Azərbaycan Rusya üçün Ermenistanın təzyiq altında saxlamaq üçün bir vasite idi. Ermenistanın bütün şıtaqlıqlarına Rusiya açıq şəkildə göz yurdur.

Ancaq Rusya Ermenistan daxilində baş verən proseslərə əl qoymaq istəyəcək. Əger Rusya Ermenistanda istiyinə nail olsa, - hansı ki, buna inanıram - onda Zəngəzur dəhlizinə görə qarşısında Ermenistan yox, Rusiya olacaq. Rusiya hansı şərtləri tətbiq edəcək, bu, bəlli deyil.

Ona görə də Azərbaycan tərəfinin İran ərazisində Naxçıvanla əlaqəni daha da gücləndirməsi üçün atıldığı addımlar anlaşılanlardır.

Rusyanın Ermenistanda aktivləşməsi, Moskvaya bağlı şəxslərin Azərbaycana təhdidəcili mesajlar verməsi onu deməyə əsas verir ki, şərti sərhəd istiqamətində gərginlik də mümkün variantdır.

Elə bir regionda yaşayıraq və elə qonşularımız var ki, zəif olmaq şansımız yoxdur.

Aleksandrov: "Bakı-Moskva böhranından yaraların, üstünlüyü ələ alın..."

Xatırladaq ki, öten ilin son günü Ermenistan Baş naziri Nikol Paşinyan Rusiya qoşunlarının Ermenistan-İran sərhədində çıxarıldığını bildirdi.

O qeyd etdi ki, Ermenistan və İran arasındaki dövlət sərhədində yerləşən Aqarak sərhəd-keçidi məntəqəsində sərhəd nəzarətini yalnız Ermenistanın sərhəd qoşunları həyata keçirəcək. Baş nazir uzun illər ərzində sərhədə xidmət göstərmiş Rusiya sərhədçilərinə təşəkkür edib və Ermenistan sərhədçilərinə uğurlar arzuladı.

Adalet.az xəber verir ki, rusiyalı politoloq, siyasi elmlər doktoru Mixail Aleksandrov məsələ ilə bağlı münasibət bildirib. O, müsahibəsində təessüfə qeyd edib ki, orada artıq Rusiya bayraqları yoxdur: "Bu hadisə qərbyönüllü qüvvələrin sevincinə səbəb olub və bəzilər bunu Ermenistan-Rusya münasibətlərində yeni gərginlik mərhələsi kimi qiymətləndirirlər. Bununla belə, Paşinyan metbuat konfransında Rusiya ilə əməkdaşlığı dərinləşdirmək niyyəti ndə olduğunu bəyan edib. Bunu necə başa düzək?"

Politoloq əlavə edib ki, Paşinyan da daim oyubənzilik edir. Birdən o, Avropa Birliyinə daxil olmaq haqqında danişmağa başladı, bu, tamamilə delilik kimi görünür. Baxmayaraq ki, onun KTMT-yə, xüsüsən də Azərbaycana müharibəyə hazırlaşmağa kömək edən Belarusa və Ermenistana dəstək verməyen təşkilatın digər üzvlərinə qarşı ədalətli iddiaları var. Amma KTMT tamam başqa həkayədir. Ermenistan bu təşkilatda iştirakdan xeyli fayda eldə edib. Orada heç kim onu incitmər. Və sonra birdən Aİ-ye daxil olmaq məsəlesi gündəmə gelir. Və mehz indi, Azərbaycanla münasibətlər pisləşəndə. Bu, Rusiya-

daki ermənipərest qüvvələr arasında şok yaradıb. Kreml təhrik etmək üçün? Rusiya ilə münasibətləri pisləşdirmək üçün bunu edir?"

Aleksandrov Ermenistanın Al-ye qəbul olunmayacağının da proqnosunu verib: "Bu, göz qabağındadır. Bu tamamile boş fikirdir. Gürcüstən on ildən artıqdır

ki, bu yoldadır, lakin heç bir nəticə yoxdur. Onlar daha Ermenistani qəbul etmeyecek. Bu, sadəcə Kreml qıçıqlandıran mənasız fikirdir. Paşinyan yaranmış veziyət-dən sui-istifadə edərək, Əliyevin Rusiyaya davranışından (Söhbət təyyarə qəzasına görə, Azərbaycan Prezidentinin israrla Kremlin üzr-xahiqli etməsinə işarə vurur, red - Ə.R.) istifadə edərək, Rusiya ilə yaxışlaşmaq və üstünlükler, o cümlədən hərbi-siyasi sahəde üstünlükler eldə etmək əvəzinə məntiqiz hərəkətlər edir".

Politoloq Avropa İttifaqının Ukraynanı silahlı dəstəkleyən və Zelenski rejimini maliyyələşdirən Rusiyaya düşmən olan bir təşkilat olğundan vurğulayır: "Ermenistanın bu cür addımları yalnız Rusiya ilə münasibətləri pisləşdirəcək və əvezində heç ne verməyəcək. Belə şeylərle məşğul olmaq axmaqlıdır".

Politoloq Avropa İttifaqının Ukraynanı silahlı dəstəkleyən və Zelenski rejimini maliyyələşdirən Rusiyaya düşmən olan bir təşkilat olğundan vurğulayır: "Ermenistanın bu cür addımları yalnız Rusiya ilə münasibətləri pisləşdirəcək və əvezində heç ne verməyəcək. Belə şeylərle məşğul olmaq axmaqlıdır".

Rus politoloq bu istəyin Ermenistana baha başa gələcəyini də deməyi unutmur: "Paşinyanın nəyin bahasına olursa-olsun təbliğ etdiyi sülh gündəmini, sülh proqramını həyata keçirmək namə Konstitusiyani dəyişməyə, soyqırım mövzusundan əl çəkməyə, həttə Ermenistana ərazi verməyə hazırla-

spert Rusiyani Bakını bombalamağa çağırımsıdı. Bundan sonra Azərbaycan Baş Prokurorluğu cinayet işi açaraq, Aleksandrov barəsində beynəlxalq axtarış elan edib. Aleksandrov son olaraq aprelin 3-də Azərbaycanı yenə nüvə silahı ilə hədələmişdi.

Mixail Aleksandrov "Azərbaycanın bütün neft sənayesini, enerji sistemini rakətlərə bombalamağa və tamamilə məhv etməyə" çağırıldıqdan sonra Baş Prokurorluq onun barəsində cinayet işi başlamışdı. Ona qarşı Cinayet Məcəlləsinin 101.2 (kütləvi informasiya vasitələri ilə təcavüzkar mühəribəni başla- mağa açıq çağırışlar), 214.2.3 (odlu silahdan istifadə etməklə terrorçuluğun tərədiləcəyi ilə hədələmə) və 283.2.1, 283.2.2-ci (qulluq mövqeyində yaralarla- naraq zor tətbiq etməklə milli nifrət və düşmənciliyin salınması) maddələri ilə cinayet işi başlanılmışdı. Məhkəmənin qərarı ilə barəsində həbs-qətimkən tədbiri seçilməklə İnterpol vasitəsilə beynəlxalq axtarış elan edilib.

Mixail Aleksandrov 27 fevral 1960-ci ildə Moskva-da anadan olub. 1982-ci ildə SSRİ Xarici İşlər Nazirliyinin Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunu (MDBMI) bitirib. 1982-1992-ci illərdə - SSRİ Xarici İşlər Nazirliyinin əməkdaşı (Rusiya) olub. O, Yeni Zelandiya və Zimbabwe'deki səfirliklərdə, həmçinin Xarici İşlər Nazirliyinin Mərkəzi Aparatında - 2-ci Avropa Departamenti, Konsulluq İdarəsində və Qiymətləndirmə və Planlaşdırma İdarəsində çalışıb.

Əntiqə Rəşid

Oxçuçayı zəhərləyən Zəngəzur Mis-Molibden zavodunda 5 gündür tətildir

Hələ bir neçə ay əvvəl Zəngəzur Mis-Molibden kombinatı ilə bağlı çoxlu problemlərin olduğunu elə ermənilərin özü deyirdi. Ermeni ekoloq, kombinatın keçmiş işçisi Artur Movsisyan bildirmişdi ki, tullantı anbarı qeyri-sabit veziyətde olduğu üçün zavod Oxçuçayı çayıni çirkəndirir, ağır tullantılar isə bir başa Xəzərə axıdılır.

Adalet.az xəber verir ki, Zəngəzur Mis-Molibden zavodu artıq beşinci gündür ki, dayanıb. İşçilər maaşların artırılması tələbinin real olmadığını iddia edirlər:

"Vəziyyətin neçə həll olunacağından asılı olmayıaraq, bu situasiya ilə bağlı daha bir maraqlı məqam ondan ibarətdir ki, onu Azərbaycanda, Ermenistan daxilində olğundu kimi intensivliklə və çox vaxt ört-basdır edilmiş sevinçlə qarşılındır.

Azərbaycan televiziyası və elektron mediasında belə başlıqlara rast gəlmək olar: "Zəngəzur kombinatımız ayaqda-

tında azərbaycanlılardan gələn şəhərlər də diqqət çekir: "O ne qədər dayansa, çaylarımı bir o qədər temiz olar", "Əladır, işləməsinlər" və s.

Nəşr əlavə edir: "Azərbaycanlıların bu cür diqqət çəkmələrinin səbəbləri, enənəvi "Qəribi Zəngəzur" ifadəsi altında gizlənən Sünük iddialarından əlavə, çox sade səbəbə malikdir.

Sənaye Azərbaycanı çox gözəl bilir ki, istehsal prosesinin dayandırılması istənilən ölkənin iqtisadiyyatı üçün nə deməkdir.

Zavod hələ ki, iqtisadi itkilərin dəqiq məbleğini dəqiqləşdirə bilər, lakin sualımıza cavab olaraq onlar belə hesablama aparmağı təklif ediblər: keçen il şirkət 100

milyard dramdan çox vergi ödəyib.

Cox təxmini olaraq, siz bunu günlərin sayına böle və hər bir fasılə günü dövlət üçün nə qədər vergi gəliri it-kisini olə biləcəyini təsəvvür edə bilərsiniz".

Qeyd edək ki, Zəngəzur Mis-Molibden Kombinatı Ermenistənən en böyük sənaye müəssisəsi və en böyük vergi ödəyicisidir. Zavodun nəzarət paketinin 60%-i Rusyanın "GeoPromining" korporasiyasıdır.

Şirkət öz portfelinin dördə birini, yəni səhmlərin 15%-ni dövlət-özəl tərefədaşlığı gücləndirmək üçün bir addım olaraq Ermenistan hökumətinə verib.

Əntiqə Aslan

Kredit faizləri niyə yüksəlir?

"Bank sektorunda ən çox müzakirə edilən məsələlərdən biri də kredit faizləri ilə bağlıdır. Son illər kredit faizlərinin aşağı düşəcəyi gözləniləri olsa da, əksinə kredit faizlərində artımlar qeydə alınmaqdadır. Monitorinqlər göstərir ki, banklarda, xüsusən də sistem əhəmiyyətli banklarda istehlak kreditlərinin faizlərində hiss edilən artımlar var. Kredit faizlərindəki artımı Mərkəzi Bankın resmi göstəriciləri də təsdiq edir".

Adalet.az xəbər verir ki, bu sözləri deputat Vüqar Bayramov deyib.

"Mərkəzi Bankın məlumatına görə, banklar 2023-cü ilin yanvarına 19 milyard 594 milyon manat kredit portfeli ilə daxil olublar. O zaman Mərkəzi Bank ölkə üzrə orta kredit faizinin 12.27 faiz ol-

duğunu açıqlayıb. 1 il sonra Mərkəzi Bank ölkə üzrə kredit portfelinin 23 milyard 182 milyon manat olduğunu, faiz dərcəsinin isə cüzi olsa da artaraq 12.58 faizə çatdığını bəyan edib. Nehayət, bu il yanvarın 1-ə olan məlumataya görə, kredit portfeli 27 milyard 477 milyon manata çatса da, kredit faizləri də yük-

sələrək 13.19 faiz olub. Göründüyü kimi, son 2 ilde ölkə üzrə orta kredit faizi 12.27 faizdən 13.19 faizdək yüksəlib. Nəzərə almaq lazımdır ki, ölkə üzrə orta kredit faizlərinə ipoteka ve real sektor-dakı digər güzəştli kreditlər üzrə faizlər təsir göstərir. Reallıqda isə, istehlak kreditləri üzrə faizlər ölkə üzrə orta

faizdən xeyli yüksəkdir. Kredit faizlərinin yüksələməsi dəha çox bankların cəlb etdiyi vəsaitlərin nisbətən bahalasması ilə əlaqədardır. Son bir ildə sistem əhəmiyyətli banklarda depozit faizlərinin yüksələməsi bankların bahalı vəsaitlər cəlb etməsinə səbəb olub. Bu, eyni zamanda kredit faizlərinə də təsirsiz ötüşməyib. Kapital bazarındaki faiz dərəcələri də kredit faizlərinə təsir edən faktorlardandır.

Bu kontekstdən, Mərkəzi Bank tərəfindən kredit faizlərinin optimallaşdırılması ilə bağlı tədbirlərə yanaşı, bankların daha ucuz resurslara çıxış imkanlarının genişləndirilməsinə ehtiyac var. Çünki, kredit faizlərinin yüksələməsi əhalinin daha bahalı borclanması ilə yanaşı, real sektorda da izafə xərcləri artırır", - deyə o bildirib.

Rusiyadakı yağı qılılığı: Azərbaycan 940 ton kərə yağı ixrac etdi

Rusyanın Federal Baytarlıq və Fitosanitar Nəzarət Xidmetinin ("Rosselxoznadzor") saytında "VeṭiS" Federal Dövlət İformasiya Sisteminin məlumatları yayılmışdır.

Adalet.az xəbər verir ki, məlumatlarda Azərbaycan, Uruqvay və Argentina ilin evvəlindən Rusiyaya kərə yağı tədarükünü artırıldı deyilir. Məlumataya görə, Azərbaycandan 940 ton kərə yağı idxlə edilib ki, bu da bir il evvəlindən (240 ton) 4 dəfə çoxdur. Uruqvay 2024-cü ilin yanvarında 150 tona qarşı 649 ton tədarük edib. Argentinadan 200 ton yağı idxlə edilib, lakin ötən ilin eyni dövründə bu rəqəm cəmi 50 ton olub.

Yəqin ki, bu səbəbdən ötən ildə başlayaraq yağların qiymətində xüsusən kərə yağılarında sürətli qiymət arımları dəqiqələri cəlb etdi.

Maraqlıdır ki, ötən il Rusiyada kərə yağının çatışmazlığı ilə bağlı bahalaşma müşahidə olunurdu. Həmin vaxt yağı idxləçisi olan Azerbay-

candan Şimal qonşuya ixracın kəskin artımına start verildi. Belə ki, Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, ötən ilin yanvar-sentyabrında Azərbaycandan Rusiyaya 45 milyon 738,68 min dollar dəyerində 7 386,49 ton kərə yağı ixrac olunub. 2023-cü ilin eyni dövründə ixrac 5 milyon 11,54 min dollar dəyerlə 800 ton teşkil etmişdi. Bu isə o deməkdir ki, Azərbaycandan Rusiyaya kərə yağı ixracı hem çəki, hem də dəyər baxımından 9 dəfədən çox artıb.

Beləliklə, mənzərəni nəzərdən keçirək: Məsələn, 2024-cü ilin bu günü "Anchor" kərə yağının 1kg-i 19,90, 2025-ci ilin bu gün isə 22 manat, 60 qəpikdir. (Bazarstore)

Xatırlaqlaşaq ki, mövzu ilə bağlı 2024-cü ilin dekabr ayında "İctimai TV" son 2-3 ayda qiymətlər texminən 30 faiz artığını, evvəller 19 manata satılan yağı indi alıcılarla 24 manata təklif edildiyini eks etdirən süjeti də də oludur: "Azərbaycan kərə yağıni özü də istehsal edir, amma

Əntiqə Rəşid

tələbat idxlənin köməyi ilə ödənilir. Ölkəmizə kərə yağı əsasən Ukrayna və Belarusdan gelir.

Son 1 ildə bütün dünyada ağartı məhsullarının qiymətində kəskin artım müşahidə edilir. Yəni xammalın qiyməti artduğundan yağı da bahalaşır. Amma məsələ burasındadır ki, idxlə olunan yağın qiyməti ilə mağzalarada satılan yağın qiyməti arasında kəskin fərq var. Halbuki dövlət yağı idxlə ilə məşğul olan sahibkarlara güzəştli rüsum da tətbiq edib. Yəni bu sahə ilə məşğul olanlar üçün gömrük rüsumları çox deyil. O zaman sual yaranır. Azərbaycanda kərə yağı niyə bahadır? Araşdırımız zamanı o da məlum oldu ki, kərə yağı özümüze çatır, amma Rusiyaya ixrac olunur. Yəni azərbaycanlı sahibkarlara yağı Rusiyada daha baha satmaq olduqca sərfəli görünür".

Əntiqə Rəşid

Erməni terrorçu Armen Sarkisyanı erməni qatil öldürüb - "Mash" TV

Xəbər verdiyimiz kimi, dünən - fevralın 3-də Moskvanın şimal-qərbində yerləşən "Qırmızı yelkənlər" yaşayış kompleksində qumba-

radıcı, Ukrayna tərəfində axtarışa verilən terrorçu Armen Sarkisyan öldü.

Adalet.az xəbər verir ki, terrorçunun qatili təxminən 45 yaşlı Ermənistən vətəndaşıdır.

Qısa qara saçları, qəhvəyi gözləri və ayağında qılınç döyməsi var idi. Qara paltaq geyinmişdi.

Məlumatı Mash Telegram kanalı paylaşır. Xatırladaq ki, "Arbat" batalyonu erməni muzdlularından təşkil olunaraq, Ukraynaya qarşı döyüşə 2022-ci ildə cəlb olunub.

Əntiqə Rəşid

Haylar 3 gündür qondarma "artsax" əskisini qoruyur: "Onu heç kim sökə bilməz"

Artıq 3 gündür ki, Ermənistanda "Artsax bayrağı" polemikası davam edir.

Adalet.az xəbər verir ki, fevralın 2-də Ermənistənən Eçmədzin şəhərinin Komitas meydanından Qarabağda ləğv edilmiş terrorçuların sevimli, amma həqiqətdə isə qondarma "artsax"ının "bayrağı" götürülüb.

Məlumatı öz Facebook səhifəsində şəhər Ağsaqqallar Şurasının üzvü, Eçmədzin blokunun rəhbəri Sevak Xaçatryan yayıb.

Daha sonra hadisə şahidlərindən biri, Eçmədzin sahəsindəki Armen Alekşanyan "Hraparak" a mühəsibəsində deyib ki, hadisə gece saatlarında baş verib. Metal bayraq direyi kəsilib, "bayraq"ın özü isə götürülüb. Aleksanyan bu hadisənin ilk olmadığını, hətta əvvəllərdə təkrar olduğunu vurğulayıb.

Sakinlər bildirib ki, əski parçalarının meydandan yığışdırılmasını şəhər meriyyəsi göstərir verib: "Şəhər meriyyəsində Mamikon adlı işçidən soruşdum ki, bayraq endiriblərmi? Cavab verdi: "Bəli, biz bunu etdik". Əmri kimin verdiyini söruşduqda: "Özünüz təxmin etməlisiniz. Əmri yuxarıdan verilib".

"Hraparak"ın müxbiri: "İndi vəziyyət necədir?"

Sakin: "Meriyyən qarşısında qoyduğumuz yeni bayrağın keşiyində üç nəfər dayanır".

"Hraparak"ın müxbiri: "Sizcə, meriyyəsi niyə belə addım atdı?"

Sakin: "Bunu demək çətdindir. Belə de onlar hesab edirlər ki, Artsax bayrağı Ermənistanda olmamalıdır. Görünür, Artsaxı sevməyənlər də var. Onların bütün fikri budur".

Qeyd edək ki, 2023-cü ildə də belə olaylar baş vermişdir. Ermənistən paytaxtı İrəvan şəhərində erməni separatçıların "bayrağı" cırıldır.

Həmin vaxt iki qadın İrəvanın Sayat-Nova küçəsindəki reklam lövhəsindən "Artsax bayrağı"nı sökmüşdər. Bu da nəzərləğə səbəb olmuşdu.

Ə. Rəşid

"Sübh olsa, qazın 40 faizini Azərbaycandan, buğdanın 40 faizini Türkiyədən alarıq"

2022-ci ildə Ermənistanda "Türk agenti" adlandırılaraq "persona non grata" elan olunmasına çağırış edilən Türkiye parlamentinin erməni əsilli eks deputati Karo Paylan adı üzrə Ermənistən rüfahını düşünür.

Adalet.az xəbər verir ki, Paylan Türkiye mediasına açıqlama verib. O bildirib ki, Türkiye hökumətində Ermənistənə sərhədlərin açılmasının eleyhinə olan yoxdur: "Öyəndim ki, bugandan 95 faizi Rusiyadan gelir və Rusiyadan bu qədər asılı olmaq yaxşı hal deyil. Eyni şey qaz üçün də keçərlidir. Bu vəziyyəti bir az dəyişmək lazımdır. Bu məqavilə imzalanısa, biz qazın 40 faizini Azərbaycandan, 30 faizini İrəvandan, 40 faizini isə Rusiyadan ala bilərik. Buğda da belədir, 40 faizini Türkiyədən və ya başqa ölkələrdən ala bilərik. Hətta sərhəd açılsa, turistlər hər iki tərəfdən gələb-gedə bilər. Biz səhədən istifadə etməliyəm".

Yəqin ki, Paylan ermənilərin türklərə olan nifret və ədəvət hissine işarə edərək bu fikirləri də deməyi unutmayıb: "Təessüb ki, biz çox emosionalıq, lakin siyasetçi təhlükələri və imkanları görməlidir". Paylanbu məsələlərdə burada Trampin mövqeyini çox öməli hesab edib: "Tramp praqmatik liderdir, bütün ölkələrlə ticarət etmək istəyir. Ərdoğan da praqmatik prezidentdir, o da bütün ölkələrlə ticarət etmək istəyir. Amma bir fərq var: Ərdoğan Baydəndən qorxmayıbsa, Trampdan qorxur. Tramp varlıları sevir, Amerikada da çoxlu zəngin ermənilər var, onlar gedib Trampa deyə bilərlər ki, bu sülhü təşkil etsin".

Qeyd edək ki, partlayış zamanı hemçinin Ukraynanın "Mirovotres" məlumat bazasında olan Krim "Daxili İşlər Nazirliyinin" 49 yaşlı polkovnik-leutenantı Oleq Kaspirovic də yaralanıb. O, Sklifosovski adına Elmi-Tədqiqat İnstitutunun xəstəxanasına yerləşdirilib. Digər zərərəkən isə 44 yaşlı Darya Karseladzedir. O, boynundan və ayaqlarından xəsarət alıb və hüsunu itirib, danışa bilmir. İstintaq Komitəsi hadisə ilə bağlı cinayət işi açıb.

Əntiqə Rəşid

Qeyd edək ki, 2015-2023-cü illərdə Türkiye parlamentində təmsil olunan və kürdlerin partiyası kimi tanınan HDP-deputat, erməni əsilli Türkiye vətəndaşı Karo Paylan Türkiye Parlamentində saxta "erməni soyqırımı" və "erməni haqları"nı müdafiə edərək ermənilərin sevimli olub. Hətta Türkiye parlamentində özünü Ermənistən deputati kimi aparan Paylan 2023-cü ilin 24 aprelində Türkiye BMM-nə qanun layihəsi təqdim etmişdi ki, Türkiye qondarma "soyqırımı" tanımalıdır. Hətta Karo İstanbulda Tələt paşanın adına olan küçəni ləğv etməyi tələb etmişdi. Buna baxmayaraq 2024-cü ildə erməni icmasının nümayəndələri Türkiye parlamentinin üzvü Karo Paylanı Los-Ancelesin Burbank şəhərində Müqəddəs Qevondats kilsəsindən qovublar.

Paylan kilsəni tərk etdiyindən dərhal sonra izdiham başlayıb və Los-Ancelesin erməni icmasının nümayəndələri Paylanı əclaf, türk, satqın, "Ərdoğanın iti" adlandırmırlar.

Ə. Aslan

Faiq QISMETOGLU
faiqqismetoglu@box.az

Biz niyə belə tənbəlik?

...Dünyada tənbəl millət, tənbəl xalq yoxdu. Və sadəcə olaraq tənbəl insanlar, tənbəl adamlar var. Belə adamlar da çox vaxt işləməyi, əziyyət çəkməyi xoşlamırlar. Ancaq gözlərini onun-bunun əlinə dikirklər. Gözləyirlər ki, kimse onlara bəş manat pul verəcək.

Amma həmin adamlardan birini çağırıb deyirsən ki, bəs mənim həyatimdə bir az iş var, gəl onu gör! O da bir qədər düşünür və sonra da deyir ki, məger mən Banazur ermənişiyəm ki, sənə yer əkim? Bax, bu sözləri eşidəndə adamın əli üzündə qalır. Deyirsən ki, bərəkallah sənə.

Ona görə de mənim qayınatam rəhmətlik Nəbi kişinin sözü olmasın "Bele adamlardan çörək iyi gəlmir". Ancaq ələ insanların üz-gözündən tənbəllik yığır. Bir yerdə olanda deyirlər ki, mən hərif-zadam ki, gedib filankəsin həyatında həmballıq eləyim.

Bax, buna görə de belə insanlara heç kimin yazığı gəlməsin. Və onları ələbaxım öyrətməsinlər. Bir gün bütün tənbəlləri bir otağa yiğib ən tənbəl insani müyyənəşdirmək istəyirlər. Onları qorxutmaq üçün otağı yandırır və tez də söndürürlər. Otaq yananda bir qaçıb canını qurtarır, biri qışqırıb kömək istəyir, bir də yerindən təpanmeye ərinir və yavaşa səslənir ki, deyin Əli də yanğı.

Və məlum olur ki, onların arasında ən tənbəli əla bu imiş. Bu gün əli-ayağı olan insan özünü və ailəsini dolandırmağı bacarmalıdır. Dolandırırsa, deməli, o, tənbəlin birdi. Hətta iki gözü görməyən və iki ayağı olmayan adam çalışıb aillasını dolandırır, çünkü o, zəhmətkeşdir, tənbəl deyil və gözünü heç kimin əlinə dikməyib. Bütün binamızda iki gözədən əlil bir oğlan var. Gözəl müşiqicidir. Etibarlı və vefalı xanımı var. Ən azından həftədə iki dəfə toyulara gedir. Xanımı onu evlərindən aşağı düşürür və sonra da taksi ilə toya yola salır. Onun iki övladı da var! Bax, o tənbəllərlə müqayisədə belə zəhmətkeş insanlar da var. İnsan hər işi bacarır və sadəcə olaraq tənbəllər ələbaxım olduğuna görə özlərinə əziyyət verib işləmək istəmirlər. Nə isə... Hər bir insan tənbəlliyyin daşını atsa, öz istəyinə gec-tez nail olar və kimse möhtac qalmaz!..

"Azəriqaz" bizdən niyə artıq pul alır?

Bəzi xidmət sahələri həmişə çalışıb ki, abonentlərdən artıq pul qoparsın.

Bunun da bir yolu "saygac eməliyyatı"dır. Məsələn, bizim mənzilimizdə bir il bundan əvvələ kimi smart-kart sayacı vardi. Vaxtında hər 5 manat cıvarında işlədiyimiz qaz üçün pul ödəyirdik. Amma ələ oldu ki, həmin saygacaları mexaniki saygacla yenilədilər. Həmin andan bizim qara günlərimiz başladı. Mexaniki saygac işləyəndən qanımız qaraldı. Çünkü 5 manat əvəzinə hər ay səkkiz manat pul verdik. Qazın qiyməti qalxandan sonra vəziyyət daha da çətinleşib.

Belə ki, yanvar ayına görə bize 11 manat 17 qəpik qaz-pulu gelib. Hər ay pulu artıqlaması ilə ödədiyimiz halda 56 qəpik de qalıq borcu var. Burdan belə bir sual çıxır: əger hər ay qazpulu artıqlaması ilə öðeyirksə, bəs onda bu 56 qəpik hardan pirtlayıb üzə çıxdı. Qonşularımızda smart - kart saygacalar fəaliyyət göstərir. Onlar deyirlər ki, hər 5-6 manat cıvarında qazpulu verirlər. Görün, bizimlə onların arasındada nə qədər fərq var- 5 manat 17 qəpik! Görünür, "Azəriqaz" bizim kimi abonentlərin cibinə girmək lə milyon qazanır.

Standartlara uyğun gəlmeyən və "Azəriqaz" sərf edən mexaniki saygacaları quraşdırmaqla əhlinin cibinə girmək nə deməkdir?! Halbuki bir abonent məlum qurumun bir manatını verməsə, o dəqiqə mənzilə qazın nəqli dayandırılır. Bəs onda qeyri-dəqiq işləyən və abonentlərin cibinə girən saygacalarla görə məsuliyyəti kim daşıyır?! Qoy bu suala "Azəriqaz" in məsul vəzifəli şəxsləri cavab versin!!!

EMİL FAİQOĞLU

50 nömrəli avtobuslar ötüşəndə qəza törətdi...

Biz metronun "Neftçilər" stansiyasının yaxınlığından Yen Günəşliyə hərəkət edən 50 nömrəli marşrutda bəs verən qanunsuzluqlarla bağlı dəfələrlə tənqid yazılara qələmə almışq.

Yazmışıq ki, bu marşrutda işləyən avtobusların hamısı fiziki və mənəvi cəhdən köhnəlib, onlar istismar müddətini birmənalı olaraq başa vurub. Yazmışıq ki, bu avtobusların sürücüləri bir-birilə ötüşür, sükan arxasında mobil telefonla danışır, sıqaret çəkir və bəzən qapılıları bağlamır.

Onu da yazmışıq ki, avtobuslarda istilik sistemi işləmədiyinə görə, qışda soyuqdan, yayda kondisioner olmadığı üçün istidən əziyyət çəkirler. Bunlar hamısı aydın. Aydın olmayan odur ki, mövcud nöqsanları nə daşıyıcı şirkətin rəhbərliyi, nə də sürücüler aradan qaldırmırlar. Belə ki, yanvarın 29-da bu marşrutda işləyən iki avtobus bir-birilə ötüşərək toqquşub və qəza törədi. Nəticədə sərnişinlərdən xəsaret alan olub.

Bu da sürücü özbaşınağının sonu. Hələ nə yaxşı ki, xoşbəxtlikdən ölüm- itim olmayıb. Ümumiyyətlə bu marşrut uzun illərdir ki, sərnişinlər nümunəvi xidmet göstərmir. Ona görə de Yerüstü Nəqliyyat Agentliyi sahibkardan marşrutu almalı və başqa daşıyıcı şirkətə vermelidir. Bəlkə bundan sonra vəziyyət düzələ!

Muştuluq: çörək bahalaşdı!

Deyirdilər ki, çörək bahalaşacaq, ancaq buna çıxırları inanmırıd.

Elə men də inanmirdim. Ən azından ona görə ki, ən azından eksər ərzaq malları çıxdan bahalaşib və əhali də artıq buna öyrəşib.

Amma çörəyin bahalaşması isə insanları lap çəş- baş salıb. Çörəyi bahalaşdırmaq istəyənlər deyirdilər ki, bu məhsul bahalaşanda çəkisi artacaq.

Dedilər, dedilər və fevralın 1-də qiyməti artırdılar. Belə ki, ayın 2-də sehər saatlarında Yeni Günəşlidəki "Ballı market" də Bina çörək zavodunun istehsal etdiyi çörəkdən birini aldım.

Əvvələr bir çörəyi 55 qəpik alırdım, lakin bu dəfə 65 qəpik pul verdim. Çəkisi də artmamışdı, əla əvvəlki kimi idi. Mənim kimi çörəyin bahalaşmasına təəccübənlənlər gözleri bərəli qalmışdı. Qəribəsi də o idi ki, çörək zavodları deyəsən, əhali ilə məzələnir. Ki, söz verir ki, qiymət artımı ilə çəki də artıq. Ancaq camaat bunun eksini görür. Və bir də un bahalaşmayıbsa, xeyir ola, çörəyin qiyməti qalxıb. Əger çörəyin qiyməti 10 qəpik qalxıbsa, onda deməli, əla aile var ki, gündə dörd - beş çörək alır və onlar 40- 50 qəpik artıq pul verəcəklər. Bircə çörəkələr sınaqə çəkilməmişdik, artıq onu da gördük! Allah axırın xeyir eləsin!

İdarəetməni itirdi, beş nəfər öldü...

Bəzi adamlar ele bilirlər ki, avtomobili idarə etmək asan məsələdir.

Hakimin səhvindən bir adam ağır cəza alan bilər, həkimin günahından bir insan olər, amma sürücünün səhənkərligindən neçə-neçə adam dünyasın dəyişə biler. Ona görə də, sürücülər hər an, hər dəqiqə diqqətlə olmalıdır. Ən azından ailələrinə və menzil başına sağ - salamat çatmaq üçün. Xüsusiylə də yollar sürüşkən, dumanlı olanda. Təbii ki, hava şəraitini nəzərə alan sürücü, düzgün sürət həddi seçməli və nəqliyyat vasitəsinin ehtiyatlı idarə etməlidir. Amma bu, bəzən belə olmur. Belə ki, bət neçə gün bundan əvvəl Salyan-dan dumanlı havada idarəetməni itirən sürücü avtomobili gölə aşırib. Nəticədə 4 nəfər ölüb, bir neçə nəfər də xəsaret alıb. Ölənin üçü bir ailənin üzvüdür. Ailənin başçısı Salyan rayon İcra Hakimiyyətində məsul vəzifədə çalışır. Göründüyü kimi, bir sürücünün məsuliyyətsizliyi bir ailənin faciesinə səbəb olub.

Və bu hadisə digər sürücülərə bir dərs olmalıdır ki, çətin və dumanlı havada nəqliyyat vasitələrini diqqətlə idarə etsinlər. Əks-təqdirdə belə faciələr qəçiləz olur!

Ət ucuzlaşır?!

Son vaxtlar ölkə ərazisində mal və quzu əti bahalaşmaqdə davam edir. Bunu da mütəxəssislər ət qılıqlı ilə bağlı olduğunu bildirirlər. Bununla yanaşı, məməkətimizdə xarici ölkələrdən ət və et məhsulları idxlə olunur, amma bu da bahalaşmanın qarşısını ala bil-mayıb.

Onu da qeyd edək ki, bu gün kənd adamları otlaq sahələri olmadığına görə, mal-qara saxlaya bilmirlər və əvvəlki vaxtlara müqayisədə ölkəmizdə iribuyuzlu və xirdabuynulu heyvanların sayı azalıb. Ətin bahalaşmasının qarşısının alınmasının yeganə yolu isə heyvandarlığı inkişaf etdirmkdir. Buna isə müəyyən vaxt lazımdır.

Deyirliklər, Bakının kəndlərində mal ətinin kilogramı 12 manat, qoyun əti isə 13 manatdır. Amma Yeni Günəşlide mal ətinin bir kilogramı 15 manat 50 qəpik, qoyun əti 17 manat, quzu əti isə 20 manatdır.

Beyləqanda isə qəssab Xəqani qardaşımız deyir ki, bir kilogramı dana əti 14 manat, bir kilogram qoyun əti 13 manat, bir kilogram qızıl əti isə 19 manatdır.

Göründüyü kimi, rayonlarda dana əti və quzu əti ucuzlaşmayıb. Ucuzlaşan sadəcə qoyun ətidir və onun kilogramı 12-13 manata satılır. Əger yaxın geləcəkdə Azərbaycanda heyvandarlıq sürətlə inkişaf etse, bax onda dana və quzu əti ucuzlaşa, bilər!

Bakıda yolların genişləndirilməsi tixacları aradan qaldırmayacaq

Bu gün Bakı şəhərində tixacların aradan qaldırılması üçün böyük işlər görülür və əvvəllərdə az işlər görülməyib.

Belə ki, yollar genişləndirilib, köprülər, yol ötürürcüləri inşa edilib. Bu, məsələni qismən həll etse də, amma mövcud nöqsanlar yeni də qalıb. Yeni tixaclar hələ də qalmaqdadır və davam edir. İndi də Bakıda tixaclar aradan qaldırmaq üçün dövlət programı qəbul edilib və külli miqdarda dövlət vəsaiti ayrılib.

Belə ki, Bakıda yeni yollar salınacaq və genişləndiriləcək, metro stansiyaların sayı artırılacaq. Özü də bunlar qısa zaman keşiyində həyata keçiriləcək! Əlbəttə, bu işləri görmək ələ də asan iş deyildir. Ancaq bütün çətinliklərə baxmayaqaraq, həmin layihələr mütləq gerçəkləşdiriləcək. Amma gəlin onuna razılaşaq ki, Bakıya her ay, hər il gələnlər daha da çoxalır.

Üstəlik də, nəqliyyat vasitələrinin sayı bir qədər də çoxalır. Ona görə də tixac probleminin tamamilə həll edilməsi sual altındadır.

Problemin çıxış yolu isə ya paytaxtı köçürmek, bu da mümkün olmadıqda isə ali məktəblər və nazirləklər şəhərdən bir qədər uzağa köçürməye ehtiyac var. Bütün sonda Bakıda tixacların qarşısını tamamilə almaq mümkün olacaq.

Bax onda sürücülərin də canı dincələcək, xidmət sahərinin de!

Bu il heç qar yağmadı...

Hər il Yeni il ərzində insanlar sevinirlər ki, bu il qar görücəklər. Hələ biz uşaqları demirik. Onlar pəncərədən hayata boylanır, qarın yağımadığını görüb dilxor olurlar. Bax beləcə qışda hamı qarın yağımasını səbirsizliklə gözləyir. Qar da yağımrı ki, yağımrı. Dekabr və yanvar ayı müləyim kecdi, də sanki yaz havası idi. Artıq kiçik çillədi. Yeni fevral ayıdır.

Hidrometeoroloqlarla, bildirirlər ki, fevralda havanın temperaturu aşağı düşəcək, soyuq olacaq, bir sözlə, qar yağmaq ehtimalı var! Hər halda, kiçik çillə həmişə özüne göstərib. Qar yağısa, həm insanlar sevinər, həm də hava təmizlənər və müxtəlif viruslər mehvələr!

EMİL FAİQOĞLU

ƏDALƏT •

7 fevral 2025-ci il

Tramp və Mask qərar verdi: USAİD «dağıdıldı», vəb sayt bağlandı

Xəber vermişdik ki, ABŞ Prezidenti D.Tramp beynəlxalq yardım proqramları üçün maliyyəni dondurur. Xatırlayırsınızsa, xəbərdə bildirmişdik ki, ABŞ-nin Beynəlxalq İnkışaf Agentliyi (USAİD) 2024-cü ilin sentyabrında Ermənistana maliyyə yardımının həcmini iki dəfədən çox - 120 milyon dollarдан 250 milyon dollara qədər artıracağına elan etmişdi. ABŞ dünyanın ən böyük yardım təminatçısı olan USAİD və Oxfam America -nın fəaliyyəti ən azı 3 ay dayanırlıqacaq.

Adalet.az xəber verir ki, USAİD internet saytı heç bir izahat verilmədən bağlanıb. Donald Trampın ABŞ tərəfdən maliyyələşdirilən xarici yardım və inkışaf proqramlarının dondurulması ilə bağlı məşhur qəri CNN yayılıb.

Əvvəller bildirilmişdi ki, ABŞ prezidenti Donald Tramp USAİD-i müstəqil agentlik kimi leğv etmək və

Dövlət Departamentinin tərkibinə daxil etmək barədə düşünür.

Qeyd edək ki, Trampın bu qərarına USAİD-in keçmiş rəsmisi Ceremi Konindik etiraz etmiş, açıqlamasında deymişdi ki, bu, delilikdir: "Bu,

insanları öldürəcək. Demək isteyirəm ki, o qeyddə yazılışı kimi həyata keçirilsə, çox insan oləcək".

Yəqin ki, yeniliklərə və dəyişikliklərə israrlı olan Tramp onun etirazını vecinə almayıb. Görünən odur ki,

USAİD həvəsle Ermənistana üçün ayırdığı 250 milyon dollarlıq ianəni üvnana çatdırma biləmeyecek.

Yeri gəlmışken amerikalı milyarder, Tramp adminisrasiyasına komandasının aparıcı üzvlərinən bir sayılan Elon Mask, özünün X sosial sehi fəsində, ABŞ-in beynəlxalq inkışaf teşkilatı USAİD-i cinayətkar teşkilat adlandırdı: "USAİD-cinayətkar teşkilatı". Onun ölmək vaxtidır" - deyə milyarder bəyan edib. Daha sonra isə, Elon Mask sehi fəsine eləv etdiyi məqalədə bu təşkilatı, "Amerikaya nifret edən sol radikal marksist ilan yuvası" adlandırbı.

Elon Mask, daha sonra bu təşkilati milyonlarla insan ölümüne səbəb olan virusların, o cümlədən COVID-19-un hazırlanması və yayılmasını maliyələşdirməkdə günahlandırıb.

Əntiqə Rəşid

Rusyanın Ukrayna çöllərində qırılan general sərvəti: Siyahı 16+1

Xəber vermişdik ki, Rusiya Ukrayna müharibəsi uzandıqca hər iki tərəfdən itkilərin sayı inanılmaz həddə çatır.

Ukrayna müharibənin 1077-ci günü üçün Rusiya ordusunun itkiləri haqda məlumatı yeniləyib. Rusiya iddiye qədər 842 930 hərbçi, 9 938 ədəd tank, 20 709 ədəd zirehli döyüş maşını, 22 655 ədəd artilleriya sistemi, 1 269 ədəd RYAS

(reaktiv yayım atəş sistemi), 1053 hava hücumundan müdafiə sistemi, 369 ədəd hərbi teyyarə, 331 ədəd helikopter, 35 921 ədəd avtomobil texnikası, 24 003 ədəd PUA, 3054 qanadlı raket, 28 gəmi/kater, 1 sualtı qayıq, 3 733 xüsusi avadanlıq itirib.

Hətta, araşdırmalarımızla öyrənmişdik ki, Rusiya ordusu general saridan, sözün həqiqi mənasında böyük itkilərə qarşı-qarşıyadır. Müharibə başlayan gündən cəbhədəbə qədər general ölüb:

- 1.General-major Andrey Kolesnikov
- 2.General-major Andrey Suxovetski,
- 3.General-major Oleq Mityayev,
- 4.General-major Vladimir Frolov,
- 5.General-major Andrey Simonov,
- 6.General-major Kanamat Botaşev,
- 7.General-leytenant Roman Kutuzov,
- 8 . General-major Dimitri Ulyanov
9. General-major Sergey Qoryaçev
10. General-leytenant Oleq Sokov
- 11 General mayor Vladimir Zavadski
12. General mayor Igor Trifonov
- 13 General mayor Pavel Klimenko
- 14 General-leytenant Igor Krillov
- 15.General-leytenant Yakov Rezantsev
16. General major Konstantin Smeško

Rusyanın növbəti generalı öten gün cəbhədə öldürülüb. Adalet.az xəber verir ki, Daxili İşlər Nazirliyinin keçmiş general-majoru Andrey Qolovatski Ukraynada müharibədə öldürülüb. General-majorun ölümü 30 iyun 2024-cü ilə baş verib və dünən açıqlanıb. 2019-cu ildə o, rüşvet aldığı üçün 8 il 5 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilən və müharibə başlayaraq orduya getməsi ilə bağlı istəyini Rusiya Müdafiə Nazirliyini bildirən Qolovatski Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının Şimali Qafqaz Regional Komandanlığı Baş Qərargah rəisinin birinci müavini vəzifəsini tutub. Qeyd edək ki, haqqında "öldürüdü" deyilen bir çox generallar mövcuddur ki, haqqında hələki ictimaiyyətə məlumat verilmir. Məsələn 2022-ci ildə Kiyev yaxınlığında Qostomel hava limanında Çeçenistan Milli Qvardiyasının 141-ci motoatıcı alayının rəisi Maqomed Tuşayevin məhv edildiyi haqqında məlumat yayıldı. Amma rəsmi Rusiya bu faktı nə təkzib etdi, nə də tesdiq etdi.

Əntiqə Rəşid

Monitoringlərin nəticələri açıqlandı

13-17 yanvar tarixlərində respublika ərazisində quş qırı xəstəliyinə qarşı keçirilmiş epizootoloji monitoringlərin nəticələri açıqlanıb.

Adalet.az xəber verir ki, bu barədə Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi (AQTA) məlumat yayıb.

Bildirilib ki, tədbir zamanı epizootik risk əsasında müyyən olunmuş ərazilərdə vəhşi quşlara klinik baxış keçirilib, 64 baş müxtəlif növ vəhşi quşdan nümunələr götürülib. Bundan əlavə, 30 sənaye əsaslı müxtəlif həcmli quşçuluq müəssisəsində 300 baş, habelə 19 ra-

yonun (şəhər) 206 aile təsərrüfatından ümumilikdə müxtəlif növ 634 baş ev quşundan laborator müayinə üçün qan və yaxma nümunələri götürülib.

"Monitoring" çərçivəsində təbiət ərazilərinə, müxtəlif növ quşçuluq müəssisələrinə, ailə təsərrüfatlarına, su hövzələri, parklar və zooparklara, dekorativ quşların saxlandığı obyektlərə, diri quş satışının həyata keçirildiyi bazarlara ümumi baxış keçirilib, maarifləndirmətəblilik tədbirləri həyata keçirilib, toplaşmış epizootoloji məlumatlar və götürülmüş nümunələr barədə məlumatlar

elektron sistemə daxil edilib.

Monitoringlər müddətində vəhşi və ev quşlarından götürülmüş nümunələr müvafiq laboratoriyalarda müayinə edilib.

Aparılmış müayinələrin ümumi təhlili nəticəsində quş qırı xəstəliyinin törediçi və xəstəliyə şübhəli klinik əlamətləri olan quşa rast gelinməyib.

Ev quşlarından götürülmüş diaqnostik nümunələr Nyukasl xəstəliyinə görə də müayinə edilib və yoluxmaya şübhəli hal rast gelinməyib", - deyə məlumatda qeyd edilib.

ƏDALƏT •

Rüstəm Hacıyev

Tramp "skazal",
Tramp "sdelaet"

Birləşmiş Ştatlar yaxın dörd həftə ərzində İordan çayının qərb sahilərinin kimə məxsus olacağına dair plamlarını açıqlayacaq.

Məhz onda məlum olacaq ki, Vaşinqton İsrailin bu ərazilərə suveren hüquqlarını tanıyaq, ya yox. Bu bərədə, Ağ Evdə İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu ilə görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında ABŞ prezidenti Donald Tramp bayan edib.

"Biz bu məsələni İsrailin bir çox nümayəndəliyə müzakirə edirik. Bu ideya insanların xoşuna gəlir, lakin biz hələ ki, heç bir mövqə tutmamışq. Amma biz yaxın dörd həftə ərzində öz qərarımızı açıqlayacaqlıq"- deyə Tramp bildirib.

Amerikan prezidenti fələstinililərin Qəzza bölgəsinə daxil çıxarılaraq, digər ərəb ölkələrinə köçürülməsini istəyir. Onun fikirincə, bu regionda stabilliyin yaranması üçün ən yaxşı variantdır. ,Tramp da, Stalin kimi düşünür ki, "adam yoxdur, problem də yoxdur".

İndi, amerikan prezidenti Vaşinqtonda oturub, kimin harda yaşamasına, kimin hardan-haraya köçürülməsinə dair qərarlar verir. Özü də elə bil dədəsinin evdir, fələstinililərin Misirə və İordaniyaya yerləşdirilməsini də müyyənəşdirib. Yəni Misirin və İordaniyanın bu köçürülməyə razı olub-olmamasının Tramp üçün əhəmiyyəti yoxdur. Qızı bölgəsində yaşayan fələstinililərin də bu barədə nə düşündükli ABŞ prezidenti üçün maraqlı deyil.

"Samed skazal, Samed sdelaet". Rəhmətlik "toylar kralı" müğənnimiz Səməd Səmədovun sözləri yadına düşdü. İndi ABŞ-in köhnə-yeni prezidenti Donald Tramp da, deyəsən rəhmətlik sənətkarımız kimi, "Tramp skazal, Tramp sdelaet" prunsipiyə hərəkət etməyə üstünlük verəcək.

Rəsmi olaraq vəzifəsinə başlamasından cəmisi iki həftə keçməsinə baxmayaq, Tramp artıq özünü bütün dünyanın ağası hesab etməyə başlayıb. Ordan Çinə, burdan Avropa İttifaqına, bu tərəfdən Rusiyaya, o tərəfdən UKraynaya, nə bilim Yaxın Şərqdə əreblərə, israillilərə kimin nə edicəyi, kimin necə yaşayacağı, kimin hanısi addımları ata biləcəyi barədə bəyənatlar, qərarlar verir...

Yer kürəsunun "sahibidir" də...

Yadına bir lətifə düşdü: "Kişi dostları ilə babat vurub evə gəlir, görür ki, arvadı mətbəxdə qabları yuyur. Əlin möhkəm stola vurub:"Bu evin kişişi mənəm, mən nə deşəm o da olmalıdır"- deyə arvadının üzünün qarşısında yumruğunu fittilər. Arvad əlinə sapılca ilə kişinin başına nətər vurursa, kişi tir-tap mətbəxin döşəməsinə səriliir. Bu vaxt qonşu arvad gəlir, kişini yerdə uzanmış vəziyyətdə görüb: "boy bu kişi niyə yerdə uzanıb?"- deyə soruşur. Evin xanımı: "Evin kişisi də, ürəyi harda istəy orda da uzanır"- deyə cavab verir.

İndi deyəsən özünü dünyanın ağası hesab edən də, başına "sapılca" dəyməyəcən, ağılna gələn qərarları verecək...

Türkiyə Suriyada iki hərbi baza quracaq

Türkiyə Suriyada iki hərbi baza qura ve orada F-16 qırıcıları yerləşdirə bilər.

Adalet.az xəber verir ki, bu barədə Türkiye mətbuatı yازıb. "Ərəb mənbələrinin görə Türkiye və Suriya ortaq müdafiə sazişi imzalayacaq.

Yaxın vaxtlarda imzalanması gözlənilən sazişə əsasən, Dəməşqin qəfil tehlükə ilə üzləşəcəyi təqdirdə Ankara Suriyaya yardım edəcək. Razılışmada həmçinin Türkiye silahlı qüvvələrinin Suriya ordusuna və onun pilotlarına təlim keçməsi, Türkiyənin Suriyada iki hərbi baza qurması da nəzərdə tutulur.

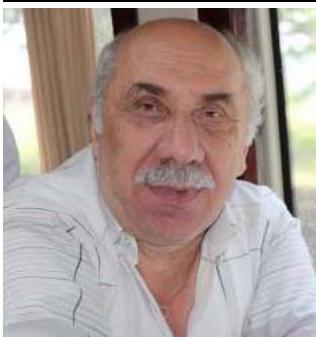
Türkiyə ölkənin suverenliyinə qarşı yönələ bileyək hər hansı hücumun karşısını almaq üçün Suriya Hərbi Hava Qüvvələrinin yenidən qurulması başa çatana qədər bu baza larda 50 ədəd F-16 qırıcısı yerləşdirəcək", - deyə "Türkiyə" qəzeti həbərində bildirilib. Rəsmi orqanlar hələlik bu xəbərə münasibət bildirməyibler.

Yayılan məlumatın görə, Suriyanın yeni administrasiyası İsrailə sərhədə nəzarət etmək üçün Türkiyədən PUA, radarlar və elektron döyüş sistemləri isteyib.

"Ankaradan əsas istəyi pilotsuz uçuş aparatları (PUA) olan Dəməşq hökuməti, xüsusilə İsraille sərhəd dehлизinə nəzarət kontekstində radarların, elektron döyüş sistemlərinin və integrasiya edilmiş tehlükəsizlik sistemlərinin yerləşdirilməsinə çalışır", - xəbərdə qeyd edilib.

Qəzet həmçinin Suriya Müdafiə Nazirliyinin nümayəndəsinə istinadən yazar ki, PUA-ların ilk çatdırılması yaxın vaxtlarda baş tuta bilər.

Obulfet MƏDƏTOĞLU
madatoglu@mail.ru

Gəlib keçən bir ömür...

Həyatımda elə insanlar olub ki və bu gün də var. Mən onları barəsində keçmiş zamanda danişə bilmirəm. Onları xatirə olduğuna inanmiram. Çünkü onlarla təmasım ürəyin, ruhun təməsi olubdu. Anlayışın, düşüncənin, həyata baxışın təması olubdu. Bu mənada bu gün barəsində düşündüklərimin kiçik bir hissəsini qələmə almaq istədiyim unutmadığım bir ADAM var. Sözün həqiqi mənasında UNUTMADIĞIM!

Bəli, gəlin etiraf edək ki, bəzən düşündüklərimizi, xeyalımızdan keçirdiklərimizi başqasının hərəketində, fəaliyyətində, yazısında, hətta söhbətində dileyərək, təqdim edildiyini görəndə, eşidəndə bir az çəş-baş qalırıq. Axi bu necə ola bilir? Məsələn, mən indi barəsində ya zacağım adam haqqında son bir həftədir ki, özümündə asılı olmadan düşündürəm, kitablarını vərəqleyirəm və bu bir həftənən içərisində də həmin ADAM barəsində mətbuatda da, sosial şəbəkələrdə də, eləcə də həmsəhbət olduğum insanlarla, müzakirə etdiyim mövzularda da qarşılaşmışam və hər dəfə də təəccübənləmişəm. Indi isə bütün bu təəccübələrə, təsadüflərə baxmayaraq, özüm üçün qətiləşdiriyim bir məqama toxunum. Yəni mən artıq biliyəm ki, barəsində düşündüyüm ADAM təkcə mənim üçün deyil, hamı üçün, yəni onu tanıyan hər kəs üçün undulmazdır, yaddaqalandır. Elə ona görə də fikirlərimiz, düşüncələrimiz həm paralel, həm də kəsişən bir xətt üzərə hərəkətdədir. Və ...

Əlimdə tutduğum kitaba qəribə bir avtoqraf yazıilib:

- Sevgili Qarabağımızın sarı simi Mədətoğlu Obulfet bəyə mülliifdən. Ramiz Məmmədzadə, 25 yanvar, 2022-ci il.

Bəli, mənə bağışlanan kitabın adı "Bir ömürdü, o da keçdi beləcə..." adlanır. Kitab dəyərlə yazıcıımız Mustafa Çəmənlinin redaktorluğu ilə işi üzü görüb. Və maraqlıdı ki, bu kitabda həm Ramiz Məmmədzadənin şeirləri, publisist yazıları, esseləri, məktubları, həm də onun barəsində yazılmış dost sözləri yer alıb. Mən böyük qürur hissi ilə vurğulamaq istəyirəm ki, kitabda əməkdar elm xadimi, professor Nizameddin Şəmsizadə, şair əməkdar mədəniyyət işçisi Qəşəm Nəcafovda və bir də mənim - şair, əməkdar jurnalist Obulfet Mədətoğlunun məqəlesi yer alıb. Təkrar vurğulayıram ki, bu mənim üçün son dərəcə qürurvericidi.

Ramiz Məmmədzadə şair, publisist olmaqla yanaşı, həm də ictimai-siyasi xadim olub, dövlət vəzifələrində çalışıb. Amma hansı vəzifəni icra etməsindən asılı olmayıaraq, həmisi sözün, ədəbiyyatın yanında olub. Ona görə də onun tutduğu dövlət vəzifələri həmisi ikinci planda qalıb.

Bunu hər kəs etiraf edə bilər və bir də yəqin ki, hər kəs Ramiz Məmmədzadənin söz adamlarına diqqətini də, qayğısını da xatırlatmaqdə çətinlik çəkməz.

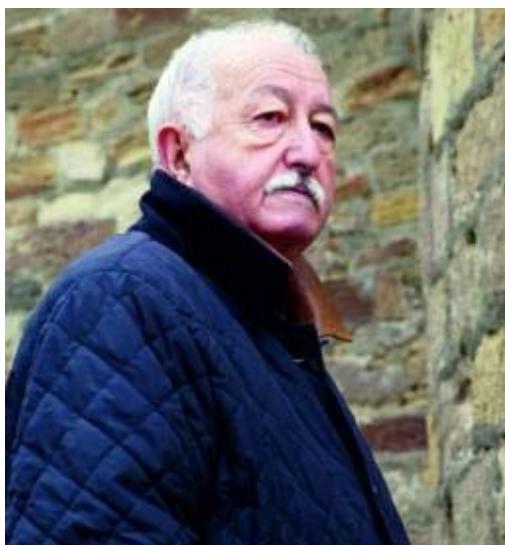
Və yeri gəlmışkən onu da qeyd edim ki, Ramiz Məmmədzadə (mən dəfələrlə şahidi olmuşam - Ə.M) söz adamlarının xahişini, problemlini çözmək üçün ərki keçən məmurlara zəng etməyi də heç vaxt özünə qüsür saymayıb. Əksinə, bunu ürkəkə, sayqı ilə yerinə yetirib. Elə edib ki, gördüyü iş kiməsə minnetli olmasın. Bax, bütün bunları xatırlaya-xatırlaya mən əlimdə tutduğum kitabı vərəqleyirəm. Bu kitabda şeirlərin yazılıma tarixi 2010-cu ildən 2020-ci ilə qədər olan zaman kəsiyidir.

Və mənim üçün burda bir məqam da önemlidir ki, kitabda şeirlərin demək olar ki, hamisiñin dövrü mətbuatda, o cümlədən "Ədalət" qəzetində ilk oxucusu olmuşam. Ramiz müəllimin özünəməxsus bir qəribəliyi var idi. Redaksiyaya yazılarını göndərməmişdən öncə telefonla əlaqə saxlayardı. Çap olunmaq imkanını, şəraitü öyrənərdi. Və sonra çox mehriban bir şəkildə deyərdi:

- Obulfet, şeirlərimi göndərirəm. Əvvəlcə oxuyarsan, sonra telefonda danışarıq. Sənin fikirlərin mənim üçün maraqlıdı. Nə xoşuna gəlmədi və yaxud anlaşılmaz oldusa, mənə de. Birlikdə müzakirə edək. İstəmirmə ki, xoşun gəlməyən, nöqsanlı şeirim çap olunsun...

Bəli, Ramiz Məmmədzadə redaksiyamıza göndərdiyi bütün yazıldan öncə mütləq bu zəngi edirdi. Mən də böyük həvəslə onun şeirlərini və yaxud publisist yazılarını oxuyurdum. Üstəlik, onu da çox gözəl bilirdim ki, Ramiz müəllim də "Ədalət"dəki bütün yazıları birmənəli olaraq gözən keçirir və telefon zəngimizdə mənə də yazılarımız barəsində çox açıq bir müşəsibə bildirir. Bu da etiraf edim ki, mənim məsuliyyətimi artırırdı. İndi isə...

"Bir ömürdü, o da keçdi beləcə..." kitabında ki şeirlərin ovqatına üz tuturam. Bu şeirlərin xeyli hissəsi Qarabağa, xüsusiəl Ağdamə həsr

olunub. Ramiz müəllim canından da çox sevdiyi Ağdamaya yazmaqdan, Ağdamı tərənnüm etmədən, Ağdamı şeirə gətirməkdən yorulmurdı, doymurdu. Hətta onun şeirlərinin qəhrəmanı olan Ağdam və ağdamlılar o qədər obrazlı şəkilidə təqdir və tərənnüm edildi ki, bəzən şeirdəki mənzərənin bugünkü özü olduğuna, gerçəlik olduğuna inanırdım. Unudurdum ki, Ağdam işğal altındadır, unudurdum ki, həmin qəhrəmanlar dünənyasını çıxdan dəyişib. Bunu mənə Ramiz Məmmədzadənin Ağdam sevgisi sübut edirdi. Məsələn o:

*Bir payız sehəri
ova gedib
Evin qayıtmayan...
İtib-batan,
yoxa çıxan
Faytonçu Çerkəz kişinin
Atlarını yuxuda gördüm
dünən gecə...
Özü də necə?
Atlar kişniyə-kışniyə
qaçırdılar,
Üz tutmuşdular meşəyə, dağa...
Gedirdilər
Çerkəz kişini axtarmağa...*

Və yaxud "Ağdam Cümə məscidi" şeirində yazdığı kimi:

*Rəhmətlik Molla Mürşüd babamın
and yeri, iman yeri.
Çiçək nənəm Gözəlin
ümid yeri, güman yeri.
Ağdam Cümə məscidi.
Əliqurumuşlar
Sənə əl uzatdlar
Onlar bəşər deyil,
ayrı kafir zaddilar...
Diddilər, yedilər səni...*

Bir şeiri təqdim etdiyim bu şeirin özündə də təkcə Ağdam Cümə məscidinə deyil, bütünlükdə dinimizə, inancımıza, müqəddəs kitalıbımızə böyük sayqı, milləti Zəfərə aparan sərkərdəyə güvənc, bir şair səmimiyyəti ilə qələmə alınb. Ona görə də Ramiz müəllimin istə Milli qəhrəman Allahverdi Bağırova, istər professor Rafiq Əliyeva, ləp elə birbaşa Ağdamın özüne etdiyi müraciətlərdə də həmin səmimiyyət, hə-

min inam və inanc həmişə qabarıq bir şəkildə özünü göstərir. Yəni şeiri oxuyanda ilk nəzərə çarpan məhz həmin o səmimiyyətdi, inamdı. Ona görə də mən bir oxucu olaraq Ramiz Məmmədzadənin poeziyasında bu cizgiləri daha çox müşahidə etmişəm, daha çox görmüşəm. Tutaq ki, onun "Ağdam haqqı, gəlirkə ey!" şeirinə nəzər salanda təkcə başlığın özü, yəni ad artıq səni həmin dediyim və duygulara kökləyir. Başlıq-dakı tam sadə, səmimi, qəti fikir şeirin bütün məzmununu üzə çıxardır:

*Ağdam, mənim varlığımsın,
Həyatımın əzəlisi!
Sən bizim Xan Qarabağın
Sevgili ağ gözəlisən!
.....
Ağdam, sənə salam olsun
Türkün böyük əllerindən!
Gözəl, gəlib öpəcəyəm
Güllə dəymış əllerindən!
Bu döyüşlər - taleyimiz!
Cəngdə pələng balasıyıq!
Allah haqqı!
Ağdam haqqı!
Ağdam! Sənin
Qisasını alasıyıq!
Ağdam!
Ağdam!
Allah haqqı, Adın haqqı
Gəlirkə eyy!!!*

Bəli, müəyyən hissələrini sizə təqdim etdiyim bu şeirin yaratdığı ovqatı hər kəsin öz ixtiyarına buraxıram. Yəni siz neçə qəbul etdinizsə, özünüz bilərsiz. Amma mən bu andın səmimiyyətinə, bu çağırışın, bu bəyənatın gerçəkləyinə inanmışam və bu gün də inanıram. Və mən görə hardasa, böyük qələbəmzdə bu və bu tipli çağrışların rolü danılmazdır.

Mən Ramiz müəllimlə bağlı fikirlərimi bilgisiyara diktə edəndə yadına bir xatira də düşdü. Deməli, 1994-cü ilin yayı id. Görüşdük. Tebii ki, əsas mövzumuz olan Qarabağdan, qaçqınçılıqdan, sonra da yazı-pozundan danışdıq. Sözəsə Ramiz müəllim dedi ki, Bileşuvər çadır şəhərciyində sənin dostun ilə qarşılaşdım. Çadırında bir stekan çay da içdi. Xeyli səhbət etdi. Çok maraqlı adamdı...

Diqqətlə üzünə baxdım. Ramiz müəllim özü-nəməxsus tabəssümələ fikrini tamamladı:

- Vahid Əlifoğlu çox maraqlı şairdi. Şeirləri də əladı. Özüne də dedim. Yazısın, yazılın qala-caq!

Bəli, mən indi həmin xatirəni yaddaşımda təzələyəndə onu da qeyd etməliyəm ki, rəhmətlik unudulmaz şair dostum Vahid Əlifoğlu da Ramiz müəllimlə bağlı isti bir təessürat bölüşmədə mənimlə.

İndi hər ikisi Cənnətdə olan şair dostlarının, qardaşlarının yaddaşımda qalan, ömrüma hərəkətə xatirələrini, səhbətlərini göz öndən keçirə-keçirə bir əminliyimi ifadə etmək istəyirəm. Həqiqətən yazılın qalır, həqiqətən yazılın yaşayır. Ona görə də Ramiz Məmmədzadənin bir şeiri dədiyi kimi:

*Məndən bir gün qacaşıymış bu ömür,
Harda olsam, onu gəzdim, hayladım.
Sən demə, od parçasıymış bu ömür,
Zərrə-zərrə, gila-gila payladım.
Bir ömürdü,
o da keçdi beləcə...*

*Yox, sən demə, bu dünyanın yolunu,
Necə tutsan əvvəl-axır bir imiş...
Bu qismətdi, mənim ömür qalamı
Öz bəxtim yarpaqları bürümüş...
Bir taleydi,
bir ömürdü beləcə...*

Bu yazının bu gün üçün, bu an üçün sonuna gəlib çıxdım... Və bu sonluğa gəlib çatana qədər anladım ki, bu da elə bir ömürdü beləcə. Xatirələrlə, xeyallarla, gerçekliklə və bir də şeirlə keçən bir ömür...

ÜST rəhbəri
global liderləri
Trampi yola
gətirməyə çağırıb

Ümumdünya Səhiyyə Teşkilatının (ÜST) rəhbəri Tedros Adhanom Gebreyesus global liderlərdən Prezident Donald Trampın ABŞ-in BMT-dən çıxmama qərarını ləğv etməsi üçün Vaşinqtona təsir göstərməyə çağırıb. O əlavə edib ki, Birleşmiş Ştatlar gələcəkde qlobal xəstəlik epidemiyaları haqqında kritik məlumatları əldə etmə bilməyəcək. ÜST-nin Baş direktoru deyib: "ABŞ rəhbərliyini öz qərarını ləğv etmək üçün yola gətirsiniz, o zaman biz sizə minnətdar olarıq".

Adilet.az xarici media ya istinadla xəbər verir ki, Gebreyesusun diplomatlarla görüşündə "Associated Press" in əldə etdiyi materiallara görə, təşkilat üzv ölkələr əsas bündə iclasında ÜST-nin en böyük donorun çıxışının öhdəsinən dənecə gələ biləcəyini müzakirə ediblər. Almanyanın sefiri Byorn Kummel xəbərdarlıq edib: "Evin damı yanır və biz yanğını məmkün qədər tez söndürməliyik".

2024-2025-ci illerde ABŞ ÜST-nin en böyük donoru olaraq təxminen 988 milyon dollar vəsait ayırbı ki, bu da təşkilatın 6,9 milyard dollarlıq bütçəsinin təxminən 14 faizi deməkdir. Yığıncaqdə təqdim olunan bündə sənədi göstərib ki, ÜST-nin sağlamlıqla bağlı fəvqələde hallar programı ABŞ vəsaitinə hesablanıb. Eyni zamanda, genişmiyayışlı təcili eməliyyatların bir çoxunun əsasını - 40 faizini bu maliyyə mənbəyi təmin edir.

Gebreyesus bu kontekstdə poliomielitin aradan qaldırılması və HIV proqramlarından itirilən yüz milyonlarda dollarla yanaşı, Yaxın Şərqi, Ukrayna və Sudandakı proqramların da risk altında olduğunu bildirib. İclasda qeyd olunub ki, ÜST-nin Avropada vərəmle bağlı fəaliyyətinin 95 faizini, habelə Afrika, Sakit okeanın qərbində və agentliyin baş qərargahında tədbirlərin 60 faizindən çoxunu ABŞ ödəyirdi. Ötən heftə ABŞ rəsmiləri tərefindən Xəstəliklərə Nəzəret və Qarşısının Alınması Mərkəzinə ÜST ilə eməkdaşlığı dərhal dayanırmışdır. Tedros Adhanom Gebreyesus bündə iclasında iştirak edənlərə agentliyin hələ də ABŞ-i təmin etdiyi deyib. O əlavə edib: "Biz onlara məlumat verməyə davam edirik, çünkü buna ehtiyacları var".

Baş direktor Trampın agentliyi tərk etməsinin əsas səbəbinə münasibət bildirib. O qeyd edib ki, ÜST 2020-ci ilin yanvarında dünyani koronavirusun potensial təhlükələri barede xəbərdar edib və o vaxtdan bəri onlara islahatlar aparıb, o cümlədən donor bazasını genişləndirmək seylerini genişləndirib.

Ədəbiyyatımızın yaradıcı mənzərəsi- ni göz önüne getirəndə bütün zamanlar üçün dəyişməyən bir həqiqətə şahid olur. O da söz sahiblərinin hər iki cinsə aid olmasıdır. Yəni istər kişi cinsindən olan yazarlarımız, isterse də xanımlar ciyinlərini sözün altında çox böyük isteklə, casarətlə veriblər. Ona görə də ədəbi mühit bir anlıq göz önüne getirəndə orda Nətavanın, Aşıq Pəri-nin, Nigar Rəfibəylinin, Mirvarid Dil-bazinin, Əzizə Cəfərzadənin, Nurəngiz Günün, İrade Tuncayın, Afaq Məsu-dun, Aida Adığözəlin, Adile Nəzərin, Flora Xelilzadənin, Kəmalə Abiyevanın və digərlərinin də yaradıcılıq nümunə-ləri ilə karşılaşırıq. Bu da o deməkdir ki, yazmaq, yaratmaq qabiliyyəti, istədiyi Allah tərəfindən bütün bəndələrə, bu və ya digər formada pay verilib və bu bölgüdə qadın, kişi fərqi olmayıb. Deməli, əsas məqam, əsas cəhət odur ki, yazılan, yaradılan söz həm oxucu üçün, həm də onu təqdim edən üçün dəyərlər və gərekli olsun.

yatdı və ondan kənara çekilmək mümkün deyil. Varıqla, deməli bu həyatın içindeyik. Onun yaşatıqlarını yaşamağa məhkumluq. Burda bir nüansı da diqqətə çatdırmaq istəyirəm. Doğrudo, əvvəldə xatırlatdım, amma indi yenə o məqama qayıdırıam ki, Şövkət xanım Qarabağ ağrımızı, şəhidliyi, qaćınlığı özünməxsus şəkildə yaşayış və şeirə çeviribdir. Onun bu mövzuda olan şeirlərində şahid axtarmaq, məhdənsə soruşturma kimi fikirlərə yer qalımir.

Ona görə ki, həmin şeirlərin əslində o həm də qəhrəmanıdır. Bu da müəllifin qələmə aldığı mövzuya üreyini, ruhunu hədəfəndən bəhrəsidi. Yəni demək istəyirəm ki, Şövkət xanımın yaşlılığı ağır mövzularımızın barı olan şeirlər oxucunun iç dünyasında bir titrəyis yaradır. Oxucu hiss edir ki, o tekce şeir oxumur, həm də müəllifin səsini eşidir, onun üreyi, ruhu ayağa qaldıran fəryadına, etirazına, üsyanaşa şahidlilik edir. Və həm də hardasa o özü də, vurğuladığım hislerin daşıyıcısı ki-mi özünü hiss edir. Məsələn:

qabarıl şəkilde özünü bürüze verir. Mən düşünmürəm ki, bu, həm də onların qadın olmalarından da irəli gəlir. Bəlkə də, bu da var! Ancaq mənim daha çox inandığım ruh adamlarının özəlliyyəti - yəni həssaslığı. Bu, onlara Allah tərəfindən edilmiş jestdi.

Elə Şövkət xanımın şeirlərində də həmin o kövrəkliyini görməmək mümkün deyil. Özü də birmənalı olaraq bu kövrəklik onun şeirlərinin böyük eksəriyyətində özünü göstərir. Mən müəllifin "Oxu ellərimi" kitabında bunun canlı şahidi oldum. Və kitabda şeirləri oxuduqca, elə buradaca qeyd edim ki, həttə intiqam ruhlu, qısa ruhlu şeirlərində də həmin kövrək notlar diqqətimdən yayınmadı. Ümumiyyətə, Şövkət xanımın ünvanlı, ünvansız şeirlərinin bir dəmarında da obrazlılıq özünü göstərir. O, öz şeirlərinin qəhrəmanları ilə sanki səhəbat edir. Həmin şeirlər adama tekce səs kimi, söz kimi yox, həm də rəng kimi təsir bağışlayır və görürsən ki, müəllif öz duygularını həm söz kimi, həm rəng kimi təqdim etməklə oxucunu şeirin sonuna qəder

"Kaş ki Gülən Ölüm Olsa"

Fevralın 5-də Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin "Nətəvan" klubunda gənc yazıçı Qüdrət Kərim Sabitin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti döndəməndən bəhs edən detektiv əsəri "Kaş ki Gülən Ölüm Olsa" kitabı təqdimat mərasimi keçirilib.

İlk olaraq çıxış edən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin beynəlxalq əlaqələr və tərcümə məsələləri üzrə katibi Səlim Babullaoğlu əsər haqqında fikirlərini bölüşüb və müəllifi təbrik edib.

Daha sonra növbə ilə söz alan tədbir iştirakçıları canlı müzakirələr apararaq əsərlər bağlı öz fikirlərini və şəhərləri bölmüşüb. Kitabın adı, detektiv nüanslarından ibarət olması və Cümhuriyyət tarixinin dərin kökləri ilə olan uyğunluğu iş-

tirakçılarda dərin maraq yaradaraq müəllifin tarixi hadisələrə münasibəti haqqında maraqlı söhbətlərə səbəb olub.

Qeyd edək ki, "Kaş ki Gülən Ölüm Olsa" kitabı Qüdrət Kərim Sabitin üçüncü əlemə nümunəsidir. O, bundan önce detektiv janrıda ələmə aldığı "Beyaz Cəhənnəmde Əbədi Ömür" və "Beyaz Cəhənnəmde Qanlı Üfəq" pyesləri ilə diqqət çəkib.

AFAD nümayəndəsi: Zəlzələlə dövründə dəstəyə görə Azərbaycana minnətdarıq

Türkiyədəki fəlakət bölgəsinə ilk xilasetmə qrupları 2023-cü ilin fevral ayında Azərbaycandan gəlib. Qardaş ölkənin dəstəyi ilə Kahramanmaraşda "Azərbaycan" adlı iri yaşayış kompleksi layihəsi həyata keçirilir. Faciədən sonra göstərdikləri həmərəyi və köməyə görə qardaş ölkənin rəhbərliyinə və bütün Azərbaycan xalqına xüsusi minnətdarlılığı bildirmək istəyirəm.

Adətən az Azərbac-a istinadla xəber verir ki, bu sözləri Türkiye Fəlakətlərin İdare Olunması İdarəsinin (AFAD) Zəlzələ Riski və İdarəetmə Departamentinin rəhbəri Orhan Tatar Kahramanmaraş şəhərində jurnalistlərlə görüşdə deyib.

Onun sözlərinə görə, Türkiye 2023-cü ilin fevralında baş vermiş zəlzələlər məhvətmə gücünə görə 2000 atom bombası ilə müqayisə oluna bilərdi və irimiqyaslı fəlakətin nəticələri 14 milyon insanın yaşadığı 120 min kvadrat kilometr sahədə hiss olunub.

AFAD nümayəndəsi əlavə edib: "2023-cü il fevralın 6-da baş verən dağıdıcı zəlzələlərdən sonra 67 669 aftershok qeyd olunub. Türkiyənin 124 şəhəri və 6 929 kəndi əhatə edən 11 vilayeti fəlakət zonası elan edilib. Onlarla məskunlaşmış ərazilədə irimiqyaslı dağıntılar qeydə alınıb, 53 737 nəfər ölüb, 107 213 nəfər yaralanıb. Türkiyənin 18 vilayətində 2,3 milyondan çox binaya ziyan dəyiş, onlardan 39 min 546-sı tamamilə dağılıb, 21 mindən çoxu yararsız hala düşüb. Bundan başqa, 206 mindən çox binaya ciddi ziyan dəyişdiyi məlumat olub".

Orhan Tatar qeyd edib ki, xilasetmə işlərinə 35 250 müətəssis, o cümlədən 93 ölkədən 11 488 xilasedici celb olunub. Fəlakət bölgəsinə yardımın çatdırılması üçün 23 dəniz gəmisi, 182 təyyarə, 141 helikopter və 150 min yük maşınının istifadə edilib.

Departament rəhbəri bildirib: "Türkiyənin 11 vilayətinin 2,5 milyon sakini təsir etmək istəyən şəhərlərdə, eləcə də ölkənin digər yerlərində mütəlif obyektlərde yerləşdirilib. Fəlakət bölgəsinde ümumilikdə 350 çadır və 428 konteyner şəhəri yaradılıb. Təkəcə konteyner evlərində 707 min Türkiyə sakini məskunlaşdırıb".

Orhan Tatar vurğulayıb ki, son iki ilde dövlət ölkənin cənubunda və cənub-şərqində baş vermiş irimiqyaslı fəlakətin nəticələrinin aradan qaldırılması üçün bütün mümkün addımları atıb.

"Dövlətdən yardım alan 444 011 mülk sahibi müəyyən edilib. Mənzilsiz qalan insanların çoxu artıq mənzillə təmin olunub", -deyə AFAD nümayəndəsi sözlərinə yekun vurub.

"Oxu ellərimi" yazan Şövkət Zərinə...

*Bu gecə yuxum yenə
gözümdən düşdü,
Qan rəngli ağrularım
yanağımdan sürüşdü.
Bu bahara qəfil qar yağıdı
Adam-adam üzüdü ümidi,
Səbrimi qanatlı Lələtəpədən gələn
qanqırmızı xəbərlər.
Baharın yaşıł çağında
Buz bağladı sanki yollar, irizlər.
Qərəñfil-qərəñfil qızardı
dərələr, düzələr,
Üşüdü gecələr-gündüzlər.
Öğullar üzəklərində
Vətən sevgisi,
Dillerində zəfər türküsü
Çiçək-ciçək,
Qönçə-qönçə
Ləçək-ləçək
Töküldülər Lələtəpədə,
Qeyrət-qeyrət əkildilər
Lələtəpədə.
Üçrəngli bayraq əllərində
Dincəldilər Şəhidlik zirvəsində.*

Mənəcə "Şəhidlik zirvəsində" adlanan bu şeirdəki gerçek həyatı, gerçek yaşamı oxucunun təsəvvür etməsində heç bir çətinlik yoxdur.

Cünti müəllif özü o menzərəni rəssam kimi sözələr qəribək və asib hər birimizin gözünün qarışdırmasında və bəzə də o şəkilə baxa-baxa təkəcə düşənmürük. Həm də o şəhidlərin sırasında öz yeri tutur. Ruhən qoşuldugumuz həmin şəhidlərin hər biri onlara dəyər verən bizləri də öz zirvələrinə qaldırırlar. Əllərimizdə də üçrəngli bayrağımız olmaqla.

Bu, bir həqiqətdir ki, ruh adamları dəha kövrek, dəha həssas olurlar. Və bu kövrəklik də onlara duymaq, hiss etmək baxımdan bir az fərqli olan, amma görünməyən bir məqam bağışlayır. O məqam da, mənə görə həmin kövrəkliyin daşıyıcıları olan insanın obraxlı desəm, nəmə çəkməsidi.

Yəni ağrı da, acı da, sevinc də, ümumiyyətə, psixoloji mühit bu adamlar tərəfindən çəkilir. Sanki maqnitdilər, sənki nəmə çəkirər.

Bax, ona görə də onların yaradıcılıq nümunələrində kövrəklik, həssaslıq, bir az

bir az səbirsizlikle gözləməye mecbur edir. Bu səbirsizliyin də qaynaqlığı bir nöqtə var. O də şeirin necə bitəcəyidir.

Bax, həmin o sonda artıq oxucu rahatlaşanır, cünti müəllif başlığı mövzunu mehz oxucunun istədiyi, gözlədiyi bir səviyyədə, bir yerdə bitirir. Bu da o deməkdir ki, təkəcə ədəbiyyat adamı kimi yox, həm də dövəninin müəyyən nöqtələrini, adamlarını görmüş müəllifin həyət təcrübəsi yaradıcılıq təcrübəsi ilə birləşib biz oxucuların istədiyi, gözlədiyi ortaya qoyur. Zənnimcə, Şövkət xanımın yaradıcılığında bu, xüsusi bir çizgidi. Və men də onun şeirinin həm də rəngli olduğuna inanıram. Elə o inamla da indi sizə bu şeiri təqdim edirəm:

*Bu gecə düşmüsədüm səsin selinə,
Gördüm qıjovunda axıdır mən.
Toxunub könlümün titrək telinə,
Pərdə-pərdə gəzib, oxudur mən.*

*Bu səs çay səsidi, dağ nəresidi,
Arxasında çəkib apardı mən.
Bu səs əsir qalan yurd nałəsidi,
Yerdən-göydən alıb qopardı mən.*

*Bəlkə də anamı, uyyum deye,
Gəlib layla çalır başımın üstədə?
Bəlkə, göz yaşımdı, çəkilib göyə,
Yağır yurd yerinin daşının üstə.*

*O necə səsdi ki, yuxumu alıb,
Ömrümün-günümüzün qürüb çağında?
Bəlkə, qoca palid orda tək qalıb,
Bir ağı odlayırdı dodaqlarında?*

*Bu səsdən qaya da, dağ da dillənir,
Sanki igidərin burda cəngi var.
Yəqin dərəd daşındı, səsla güllənir,
Səsin neçə sıri, neçə rangı var?*

Bu şeiri oxuyanda sizin hansı hislər keçirdiyiniz tam ifadə edə bilməsəm də, amma eminəm ki, siz də hardasa mənim gördüğüm rəngi gözünün önünə getirəmisiniz. Bu səs görə qurşağı rəngində id. Mən belə gördüm. Elə bu görə qurşağı rəngində də olan şeşərin içərisindən axtarış tapdığım bir fikri bu yazımın sonunda vurğulamaq istəyirəm.

Düşünürəm ki, hər kəsin öz səsi, öz sözü olduğu kimi, hər səsin də, hər sözün də öz rəngi var. Sədəcə, onu görmək lazımdı və yaxud da onu görmək istəyini özündə formalasdırmaq lazımdı. Bax, onda sözün özü kimi səsin də rəngini görüb seçə bileyəksiniz.

...Ve nəhayət "Oxu ellərimi" kitabı barəsində bu kiçik qeydlərlə mən müəyyən mənada həm də Şövkət xanıma eyni dərdi bölüşdürüməz zaman kəsiyi üçün "Keçmiş olsun!" demək istədim. İstədim ki, o dərdlərin şəhidləri və şahidləri bir-birini tutə bilsinlər.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

Bilal Alarlı (Hüseynov),
ADPU Cəlilabad filialının müəllimi,
NDU-nun elmlər doktorluğu üzrə
dissertanti, filologiya üzrə fəlsəfə
doktoru, Azərbaycan Yaziçılar Birli-
yinin ve Azərbaycan Aşıqlar Birliyin
üzvü, "Qızıl Qələm" və Beynəlxalq
Rəsul Rza mükafatları laureati

Tanıtım: Cəlil Cahangir oğlu Qurbanlı Bileşuvər şəhər Ə. Eynullayev adına 4 nömrəli məktəbində fransız və ingilis dillerini tədris edir. Fransız dilindən bədii tərcümələr edir, "Hikmet cələngi: fəlsəfi sitatlar antologiyası" və "Fəlsəfi fikirlər" tərcümə kitablarının müəllifidir. Bu yaxınlarda onun "Fransız dilinin qrammatikası" adlı dərs vəsaiti işçü üzü görüb. Cəlil müəllim otuz ildən çoxdur ki, ədəbi və elmi mərkəzdən kəndən, Bileşuvər rayonunda pedagoji fəaliyyətə möşğuldur. Bölgədə yaşamasına baxmayaraq, tərcümə fəaliyyətindən və yaradıcılığından qalmır.

Cəlil Qurbanının möhtəşəm işlərindən biri onun fransız dili ilə bağlı dərsliyi araya-erseyə getirməsidir. Müəllif bu dərs vəsaitini yazarkən Azərbaycan, fransız və rus dillerində olan kitablarla müraciət etmiş, internet resurslarından faydallanmışdır. Kitabın elmi redaktoru professor Çəmən Babaxanova, rəyçisi professor Fikret Cahangirovdur. Mütəxəssislerin fikri beledir ki, Cəlil Qurbanının "Fransız dilinin qrammatikası" (Bakı, Zəkəprint, 2024) kitabı Azərbaycan auditoriyasında fransız dilinin müasir tələblər səviyyəsində tədrisine mühüm töhfədir. Kitab orta və ali məktəblərdə, həmçinin fərdi qaydada fransız dilini öyrənənlər üçün nəzərdə tutulmuşdur. İlk səhi-fəsi fransız əlifbası ilə açılan dərsliyin girişində qeyd olunur ki, dərs vəsaitində dilin strukturunu, bu struktur yaranan qrammatik kateqoriyaları və qrammatik formaları öyrənilir.

Fransız dilinin morfolojiyasında iki növ forma - sintetik (sadə) və analitik (mürekkeb) formalar nəzərdən keçirilir. Dərsliyi zənginləşdirən mühüm cəhət leksik morfemlərin, söz yaradıcılığı üsullarının, işlek isim suffiksleri və prefikslerinin, işlek sıfırt düzəldən suffiksler və prefikslerin nümunələrlə təqdim olunması, müqayisələr aparılması, əlavələrin təqdim edilməsidir.

Fransız dilində nitq hissələri isim (nom), artıklı (article), sıfırt (adjective), say (adjective numeral), əvəzlik (pronom), feil (verb), zərf (adverb), sözönü (preposition), bağlayıcı (conjunction) və nida (interjection) şəklində təqdim olunur ki, bu da Azərbaycan dilindəki qaydalar-dan fərqlənir. Müəllif bu fərqli cəhətləri nəzərə alaraq, fransız dilini öyrənen Azərbaycan oxucularına nitq hissələrinin lügətlər və izahlarla təchiz edilmiş təqdimatlarını verir. İsimlərin təsnifatı, qrammatik (cins), kəmiyyət, müəyyənlik və eyri-müəyyənlik kateqoriyaları, sintaktik funk-siyaları öyrənilir, quruluşca (sada, düzəltmə, mürekkeb) növləri verilir. Artıklı bəhsində müəyyən və qeyri-müəyyən artıklär, inkar formada olan və xüsusi isimlərin qarşısında verilən artıklärın işlənilməsi qaydaları nəzərdən keçirilir. Tekde de+le+du, cəmde de+les+des, həmçinin -a artıklärının funksiyaları nümunələrlə izah olunur. Sifatın cins, milliyət, rəng, kəmiyyət, keyfiyyət bildirən kateqoriyaları araşdırılır, suffiksle işlənən sıfıtlarla aydınlaşdırılır, adı, müqayisə və üstünlük dərəceləri, quruluşca növləri göstərilir. Maraqlı ki, Azərbaycan dilindən fərqli olaraq, fransız dilində işarə (kişi cinsində ce, cet, qadın cinsində cette, camde ces) sıfatları, mənsubiyət sıfatları və qeyri-müəyyən sıfatları də mövcuddur. Say, əvəzlik, feil bəhslərində fərqli təqdimatlar verilir. Məsələn, fransız dilindəki şəxs, mənsubiyət, işarə, nisbi, sual və qeyri-müəyyən əvəzlikler Azərbaycan dilinin ifadə edə

bildiyi nümunələr şəklində təhlil olunur. Müqayisəli təhlillər və təqdimatlar müəllifin əlavə izahatları ilə verilir. Feil bəhsində futur simple (xəber şəklinin sade gələcək zaman), futur immediat (yaxın gələcək zaman), futur antérieur (xəber şəklinin əvvəlki gələcək zamanı) forma-

deylil, zənginləşdirən şəkildə qəbul edilir. Fransız dilindən fərqli olaraq, Azərbaycan dilinin resurs imkanlarına dialektlərle yanaşı türk dillərin-dən alınan sözlər də daxildir. Dilin resurs imkanları sintaktik baxımdan daha maraqlı görünür. Cümədə sözlərin sırası, inversiya, söz birləşmələri ədəbi dilə xətər yetirmədən

məsəlinin "Sinonimlər" (Les Synonymes) hissəsində eyni və oxşar məzmunlu sözlərin əlifba sırası ilə izahlı cədvəli (253-271-ci səhifələr) verilmişdir. Məsələn dilimizə alınma söz kimi daxil olmuş direktor (directeur) ifadəsinin fransız dilində chef, dirigent, principal, proviseur, gouvernant və patron şəkilləri mövcudur. Xaxud səhv (faute) sözü default və erreur şəklində də işlənilir. Fransız dilini öyrənənlər üçün 271-284-cü səhifələrdə verilmiş "Antonimlər" (Les Antonymes) lügətinin də dəyəri böyükdür. Antonimlər lügəti fikri daha dolğun şəkildə ifadə etmək üçün köməkçi vasitədir. Azərbay-can dilindən fərqli olaraq, fransız dilində antonimlər bir neçə şəkildə ifadə olunur. Məsələn, mədəniyyət (culture) və mədəni (culturel) sözləri eyni köklündür, lakin onların antonimi ignorance (cəhalət) və grossier (kobud) formalarındadır. Dili mü-kəmməl bilmək üçün belə ince məqamlardan xəbədar olmaq vacibdir.

Sonda bir məqama aydınlaşdırmaq istəyirəm. Hər hansı bir xalqı yaxşı tanımaq üçün birinci növbədə, onun dilini müükəmməl bilmək lazımdır. Dostunun da, düşmeninin də dilini biləndə onları yaxşı tanıayırsan və özünü də onlara yaxşı-yaxşı tanıdırısan. XIX yüzillikdə fransızların Azərbaycanın maraqları, səyyahların bu torpaqlara üz tutması ilk növbədə ədəbiyyatımızın diqqət mərkəzində olmuşdur. Mirzə Fətəli Axundovun ruhu şad olsun, onun komediyasında dərvishin Parisi partlatması ideyası nə qədər gülməli alınsa da, tarixi ənənlərə səyki-nir. İyirmi birinci yüzillikdə Azərbaycanın Parisi öz mənəviyyatı ilə istila etməsi genclərimizin bu xalqın dilini müükəmməl bilməsiyle başlayır. Cəlil Qurbanının müəllifi olduğu "Fransız dilinin qrammatikası" dərs vəsaiti Azərbaycan gəncinə məhz bu fırsatı verir.

Üğurlu olsun!

"Herostrati unudun" tamaşası teatrsevərlərə təqdim olunub

Naxçıvan Teatrında "Herostrati unudun" tamaşası teatrsevərlərə təqdim olunub. Cəlil Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Milli Dram Teatrı tamaşaçılarını daha bir maraqlı səhnə əsəri ilə sevin-dirdi.

Bu, rus dramaturqu Qriqori Qorinin dönyanın bir çox aparıcı teatr səhnələrində oynanılan məşhur "Herostrati unudun" əsəridir. Müəllifin eyniadlı əsəri əsasında hazırlanmış tamaşa bu dəfə teatrın direktoru, istedadlı rejissor Mir Qabil Əkbərovun quruluşunda səhnə təcəsümü tapıb. Maraqlı süjet xətti və dolğun məzmunu olan tamaşada hadisələr Efes şəhərində cərəyan edir.

Səhnə əsərində eramızdan əvvəl 356-ci ildə dönyanın 7 möcüzəsindən biri sayılan Artemida mebədini yandıran bazar alverçisi Herostratin eşq macərasından, sərsəm xülyalarından, cinayət əməlindən bəhs olunur.

O, insanların sitayış ocağı olan məbədi yandırır və bu hərəkətinə

göre həbs olunur. Şəhər əhalisi onun bu əməlindən qəzəblənir, edam olunmasını istəyirler.

Herostrat isə bu əməli diqqətləri üzərinə çəkmək, şöhrətlənmək, məşhur olmaq naməne etdiyini bəyan edir. Bu məqsədə o, müxtəlif vasitələrə əl atır, şəhərin sərənə, tüfeyli təbəqəsinə gizli yolla içki pulu göndərir, papirus kağızlarında yazdıığı təsirədici mətnləri yamaqla çox sayıda adamı öz tərəfinə çəkəbilir.

Əsərdə baş verən hadisələr, eyni zamanda, o dövrde cəmiyyətdə xoasun hökm sürdüyüne, qanunları boşluğununa, hətta terror hadisəsi-nə belə bigənəliyə diqqət çekir. Belə ki, Efes hökmdarı Tissafernin "Herostrati unudun" əmri əhalisi arasında yayılma da, Herostrata rəğbet rəhənlər, hamı onu görməyə can atır.

İnsanların bəziləri onun bu hadisəni məşhurlaşmaq üçün etdiyini desə də, coxları onun məhəbbət macəralarına görə edam ediləcəyindən danışır.

Bu rəğbet hətta Efes hökmdarı-nın xanımı Klementinaya da sırayet edir. Onun Herostrata heyranlığı tamaşa dolğunluğu ilə əks olunub. Bundan ruhlanan Herostrat edam olunmaqdən qorxmadiğini iddia edir.

Rahibə Erita isə Herostratin edam olmasına mane olur, onun tanrıları tərəfindən cəzalandırılacağına inanır və edamın müddətini uzadır. Hökmdar Tissafern xanımı

Klementinanın Herostratla münasibətini bilən baş hakim Kleonu vəzi-fəsindən uzaqlaşdırılır və zindana qapıcı qoyur. Özü isə Herostrata görüşüb xanımı ilə olan münasibəti yaxınlaşdırma üçün müxtəlif üsulla-ra əl atır.

Nehayət Herostrata xəncər verərək zindandan qaçıb getməsinə şərait yaradır.

Əhalisi tərəfindən baş hakim seçilən, ədaletin bərqərar olmasına in-

nan Kleon qapıcı vəzifəsində olarkən də Herostrati cəzalandırmaq üçün zamanın yetişməsini gözləyir. Hər cür vasitələrə əl atır və sonda özüne qarşı sui-qesdin qarşısını alarkən məhbus Herostrati öldürür.

Səhnə əsərində Xalq artisti Rza Xudiyev-Tissofern, Əməkdar artistlər Əbülfəz İmanov-Kleon, Behruz Haxverdiyev - daşyanan, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Əməkdar artisti Səməd Canbaxşiyev Herostrat, Zəmine Məmmədova rahibə Erita, Səkincə Məmmədova isə Klementina, Zakir Fətəliyev Krisipp, Anar Eyvazov qapıcı obrazlarını canlandırırlar. Aktyorlardan Saynur Babayev və Xəlil Hüseynov gərgin situasiyalara müşayiət olunan əsərdə obrazları məharətlə ifa edir, həyəcan dolu səhnələri dolğunluqla əks etdirir-lər. Tamaşa o, dövrün hadisələrini səhnə tərtibatında ustalıqla verən quruluşçu rəssam, Əməkdar rəssam Seyyad Bayramovdur. Müsiqi tərtibatçısı Azər Cəfərlidir. "Herostrati unudun" tamaşası ictimaiyyət nümayəndələri, teatrsevərlər tərəfindən alqışlarla qarşılanıb.

Adilə SƏFƏROVA,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

VAQİF YUSİFLİ

ARZU NEHRƏMLİNİN ŞEİR DÜNYASI

(Müəllifin "Bir gecəlik yuxu" şeirlər kitabı haqqında)

Arzu Nehrəmlı ədəbiyyata öz bioqrafiyasından, yaşıdığı ömrün bu bioqrafiyaya siğmayan, aşırı-daşan gerçek duyularından, ona gah sevindirin, gah da qüssəyə, iztiraba qərq edən yaşlılarından gəlib. Çox adı görününen bir tərcüməyi-hali var: Naxçıvanın məşhur Nehrəm kəndində dünyaya gəlib, orda orta məktəb bitirib, sonra tibb texnikumuqda oxuyub, BDU-nu bitirib. Tarix elmləri namizədidir. Gözünün ağı-qarası bircə qız övladı var. Həyat yoldaşı Yusif Vətən uğrunda döyüşlərde həlak olub. Həm səvinc doğuran, həm də qüssə oyadan bir ömür yolu. Amma bu ömür yolunun bir marşrutu, bir yolu da var ki, Arzu xanımın o adı tərcüməyi-halına ucalıq getirir.

İnsanın hayatında ən ağır dərd ən yaxın adamını itirməkdi. Ata itkisi, ana itkisi, bala itkisi, dost itkisi, ömür yoldaşının itkisi. Bu itkilərin hər biri ürəkdə şirnaq açır, illər keçikcə içinde bir yara kimi yaşayır. Bəlkə də cəxumuz bu itkiləri soyuqqanlıqla qarşılıyır, özümüzü şax tutub unutmağa çalışırıq. Cənubi qarşida gələcək var, həyat davam edir. Amma sənin həyatının mənasına, sənin duyularının məhrəmliyinə çevrilən bir insan itkisi illər keçidcə unudulmursa, deməli, o insan sənin üçün ölmür, o, canlıdır, diridir və səni də yaşıdır.

Səndən sonra ölmədim
Ölmədim, yaşıyram.
Sənsizliyi qəlbimdə
Yük kimi daşıyram.

Çox gözləsem də onu,
Yaxın gəlmədi ölüm.
Yaxasından tutmağa,
Uzali qaldı əlim.

Yaşamaqmı, nə bilim,
Ömrüm çiçək ömründü.
Hər gün ölüb dirildim,
Bu-kəpənək ömründü.

İtkini necə də poetik incəliklə verib. Axi, kəpənəklər ən az ömür yaşayışçınlardır. Həyat yoldaşını hər gün anmaq da bu kəpənək ömrü ilə qiysas edilir. Xalq arasında "hər gün ölüb-dirilirəm" ifadəsi də burada öz poetik həllini tapıb. Mən deyərdim, Arzu xanımın poetik axtarışları, sözlərə can vermək üçün seçdiyi bədii təsvir vasitələri onun məhz bu "itkili" şeirlərində üzə çıxır.

Arzu xanımın həsrəti, itkini, ayrılığı ifadə edən şeirlərində təze təşbehlər, metaforalar diqəti cəlb edir. Şairliyin mahiyəti də eله budur. Onun "Gəldim" qoşması bu baxımdan xüsusi seçilir. Şeirdə sevdviy ihsanın məzarına ziyanətdən söz açılır. "Gələndə vüsalın tutub əlindən, Dönəndə həsretin özüyle gəldim" - bədii təzad gedisi və qayıdışı ifadə etməyə tam adekvatdır.

Arzu Nehrəmlı ömründən keçən günləri ipə-sapa düzür. Həyatında, yaşıdığı günlərdə ona təsir edən hadisələri, olayları şeirə çevirir. Deyir ki: "Çoxdan saxladığım sözü, Bir gün açıb deyəcəyəm. Ətəyimdəki daşları, Yere töküb deyəcəyəm. ...Görsəm ki,

çilpaq görünür, Söze büküb deyəcəyəm".

Onun şeirlərində Dərd, Ağrı, Kədər bu sözlər tez-tez işlənir və təbii ki, bu dərdlər, ağrılar, kədər və qəm motivləri heç də patoloji hissildən yaranın. Sadəjə, yaşanılan hissildən doğur və başlıcası budur ki, o, bu hissələri poeziya dilinə çevirə bilir. Bircə nümunə də yetər:

*Gördükcə alışdım, dərdim böyüdü,
Doğuldum bir kərə, öldüm min kərə.
Çətin bündən sonra ruhum dincələ,
Min illik ağrımı, acımı gördüm.
Arzu qanadında hallar yaşadım,
Ömrümü, günümü sözlə daşıdım,
Qaldı mat-məttəl dostum, yaşadım,
Gümüşdən rəng alan saçımı gördüm.*

Arzu xanımın şeirlərində "unutmaq" sözüne də tez-tez rast gəlirik və mənim fikrimcə, bu da təsadüfi deyil. Yaddaşda xatirəye dönen və illər boyu sənin hər ayına, gününə qarışan, sənin gecənin, gündüzünən narahatlığını elindən olan o hissələr, o duyular unudularımı? Arzu xanım "unutmağı öyrənirəm" deyəndə, əslində, unutmamağı təlqin edir. "Gözüm yolda, yollar haça, Bu yolda tək başım uca, Dizlərimi quja-quja, Unutmağı öyrənirəm". Başqa bir şeirində yazır ki: "Yadindamı, öyrətmışdin, Gözlərindən kam almağı, Yadindamı, öyrətmışdin, Ürəyinə yol salmağı". Deyəndə ki: "Unudulmağa getdim"-əslində, bunu "unudulmağa getdim" kimi anlamaq lazımdır. Çünkü "hicrana yolda özür" unudula bilməz. O yerdə ki, hicran var, ayrılıq var. Şeirlərinin birində QAPI obrazı var. Bu QAPI unutmamağın rəmzi deyilmə?

*Niye belə kilidlisən,
Səni kim bağlayır, qapı!
Arzudan al dərdə dözüm,
Ojaq çatar çinqa gözüm.
Dərd göstərdim düzüm-düzüm,
Gördüm ki, ağılayır qapı.*

Arzu Nehrəmlı söze, dilimizin incəliklərinə yaxşı bələddir. Fikrini ifadə etmək üçün ən uyarı forma seçilir, bir qoşma ya gərəyli içində o sözləri öz adlıyində çıxarırlar, onlara poetik məna verir, obrazlı şəkilde ifadə edir. Onun şeirlərində ÜRƏK adlı bir obraz da var.

Dəndlərinin, qəminin, kədərinin yığnağı olan YRƏK. Amma bu elə ürəkdir ki, o, yalnız bir insanın dərd ocağı deyil, dərdi olan hər kəsin qəm sirdasıdır:

*Ümid uma-uma yoldan,
Bizimki keçib qırurdan.
Dur, üreyim, gedək burdan,
Yenə gəlib çıxan deyil.*

Arzu Nehrəmlinin təbiət şeirlərində kövrək notlar duyulur. Təbiətin sərtliyi, şıltaqlığı deyil, həzinliyi, sakitliyi köçür onun şeirlərinə. "Qış lövhəsi"nde qışın bəyaz qarının gözəlliyyini rəsm edir. Qızılıqlıdan yazanda deyir ki: "Hər laçayın bir misralıq şeiri". "Söyüd" şeiri isə ağacla insan arasında ünsiyyətin ən bariz nümunəsidir, bu şeirdə metaforik düşüncə tərzi - ağacın da insan kimi xeyallara dalması, nəğmə olub ürəkləri dindirməsi diqqəti cəlb edir. Yaxud, pərişan bir söyüdə həsr edəyiş şeir

*De, bu görkəm nədən oldu?
Şax gövdənə kədər doldu.
Xəzən vurdur, rəngin soldu,
Xeyallara dalan söyüd.*

*Qəlbə daşdan bərk gəlmisəm,
Sığalını çək, gəlmisəm.
Sorma niyə tek gəlmisəm,
Saçlarını yol, ay söyüd*

Onun bir qisim şeirləri Vətən haqqındadır. Və bu şeirlərdə də həmin o əzinlik, kövrək notlar üstünlük təşkil edir. Amma məqəmi geləndə bu kövrək və həzin notlar çılğırı misralarla da əvəz olunur.

*Vətən ətri gəlir havadan, sudan,
Bu yurda hər oba, hər ev Vətəndi.
Yüz can eşidərsən, bir can söyləsən,
İndi başdan-başa bütöv Vətəndi.*

Arzunun şəhidlər haqqında bir neçə şeiri var. Bu şeirlərdə ağlamacı, sızlamaq yoxdur, şəhidlərin ruhuna ehtiram var:

*Tanrının ən doğma, sadiq qulu siz,
Haqqın, ədalətin kəsə yolusuz.*

O, "Vətən sevdalı qəhrəman" poeməsini Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimova həsr edib.

*O gün sən gəlirdin torpağa sari,
Gözler bir istəkdə, soraqda idi.
Torpağa tapşırıq, ana torpağa
O gün Azərbaycan ayaqda idi.*

*Tutmuşam yaralı bəxtin əlindən,
Çağlayan, çırpinan bir ilhamə bax.
Ürəklər titrəyir insan selindən,
Sən bir xiyabanda izdihamə bax.*

*Zirvədə igidlik yelləri əsən,
O uca dağlarının belindəç səndin.
O gunu hamının ürəyində sən,
O gunu hamının dilində səndin.*

Arzu Nehrəmlinin şeirlərinin hamısına xas olan bir ümumi cəhət var ki, o da təbiiyikdir. Nəcə düşünsərsə, fikrini o sayəq ifadə etməkdir. Şeirləri içərisində nisbetən işartisi zəif görünən, ürəkə ağlın vəhdətini əks etdirməyənləri də var, amma bu şeirlərdə də təbiiyik itir. Elə biliyəm ki, Arzu Nehrəmlı poetik axtarışlarını davam etdirməli, bundan sonra ya zəzəcə şeirlərdə hər misrən, hətta hər ifadənin sanballı olmasına cəhd etməlidir. Onun buna Uğurlar, Arzu xanım!

Kamran NƏZİRLİ

ÖLÜM SƏNƏ YARAŞMIR, BACIM!!!

(Ad günüümə elegiya...)

Şəxsiyyət və yaradıcılıq məfhumlarını eyniləşdirməyi, bunların arasında hər hansı bir əlaqə axtarmağı heç cür qəbul etməyən U.Folkner Nobel mükafatı alanda "Bu mənə deyil, mənim yaradıcılığım adı" - demişdir. Onun çox maraqlı bir replikası var: "Mənim kitabları üstəgəl Bill Folkner adlı kənd sakini - deyəsən onların bir-birinə çox az bağlılığı var axı..."

Doğrudan da yaradıcı və fəaliyyəti ictimai auditoriya üçün hesablanan insanların şəxsiyyətində ikileşmə gedir daima. Bəlkə də ikileşmə yox, çoxalma... Məsələn, mən bir ailə-məsişət insanı, valideyn, övlad, həyat yoldaşı, müəllim kimi bu çoxalmış obrazların - İradələrin arasında təqnidçi İradə Musayeva haqqında daima düşünürəm və narahatam. Hərdən çox uzaqda, hərdən də lap yanında dayanıb onun üçün kədərlənirəm...

Bir dəfə cavan yazarlardan biri səhəbat əsnasında ərkyanə və zərafatla dedi ki, "İradə xanım, siz öz ləyaqətinizlə çox öyüñürsünüz" ... Bu qənaət mənə qəribə gəldi. Əvvələ, ləyaqəti ilə öyüñmə pis bir iş deyil, o ləyaqət ki onun saxlanılması naminə çox şeylərdən, rifahdan, maddi rahatlıqdan, titullardan, vəzifədən keçirsən, niyə də öyüñməyəsan? İkinci isə mən özüm haqqında deyil, məhz o- üçüncü seks -tənqidçi İradə Musayeva üçün qurulanıram. O İradə Musayeva ki hazırlı ədəbi təqnid sənətində var gücü ilə mücadilədir. Bütün həyatını oxuma və yazma peşəsinə həsr edib... Ədəbiyyatşunas kimə ədəbiyyat tarixi, təqnid və nəzəriyyəsinin müxtəlif, həlli vacib problemlərini düşündürəcü elmi arqumentlərə getirir ədəbi gündəmə və bütün bular haqqında dəvərlə kitablardı yazıb ədəbi camiaya təqdim edir. O İradə Musayeva ki klassik, müasir Azərbaycan ədəbiyyatı, dünya ədəbiyyatı, tərcümə problemləri, repressiya tarixi ilə bağlı fundamental və yeni baxış bucağında araşdırılmış silsilə məqalelər yazar, təhsil, tədris məsələləri ilə bağlı vəsaitlər çap etdirir, günün ədəbi prosesini mütəmadi olaraq oxuyub rəylər, resenziyalar yazar və s. Və o İradə Musayeva ki dostlarından çox rəqibləri və təqnid hədəfləri oxuyur onun məqalelərini...

On illərin ən yaxşı ədəbi təqnid kitabı sayılacaq məqalələr toplusunu sətir-sətir oxuyan ədəbi selahiyətlərə gizli bir həsəd, açıq nifrətəzə qalın hər kəsi bu imzalanma qarşılıq ərzivək istədi və çox hallarda nail oldu...

Bəzən deyirəm ki, həyatda çox çəkinqən və qorxağam - inanırımlar. Inanımlar ki, əlinə qələm alan andacaq haqqında bəhs etdiyim adam nəinki bütün qorxuları, ehtiyatlılıq jestlərini, hətta mənim özümü, bu yazını yazan adımı da saya salırmış, onun dichtetərinə əhəmiyyət vermir...

Bəzən isə həmin o İradə Musayeva haqqında "Bu kime arxayındır?", "Onun arxasında kim dayanıb?", "Hamidan fərqlənmə üçün belə yazar", "Öyrədiblər" və s. bu kimi mənəsiz, xırda hissələrə ifadə edilən dedi-qodular eşidir. Halbuki orta məktəbdə yazıdı, kəsik və həyəcan doğuran inşa mətnlərindəki həmin usaqdır İradə Musayeva... Bəzən onun -

lar... O isə ayığının altına deyil, inandığı göylərə, səcdə etdiyi ədəbiyyat üfüqlərinə dikib ümidiş gözlərini... Amma ümidişliyini heç kimə yansıtır, dimdiyində yanğına su daşıyır, "döyüş bayığına ancaq "qəlebel"- sözünü yazıb", ən ağır mübarizələrə də inamla atılır, insanlarda haqq, ədalət hissini ölməye qoymayan əzmkarların yanında durur inanır ki, R.Rövşənin "başı kəsik gözəl kötük" həqiqəti əbədir:

*Bu dünyada nə baltalar,
Nə biçaqlar qalacaq.
Ucalıqları yixılsan da,
Yenə canın sağ olsun,
Bu dünyada
Sən yixılan ucalıqlar qalacaq...*

Inanır ki, N.Hikmətin "məsələ esir düşməkdə deyil, təslim olma-maqdadır"-felsefəsi ilə mübarizədə olər asıl ləyaqətli insan... Inanır ki, bu məməkətdə bütün arzuları, ümidişləri olən adamlara el ağacı kimi da olsa, dayaq olmaq lazımdır. Fərqi yoxdur, müəllim kimi, alim kimi, kimsəsiz gənc yazara mənəvi stimul verən ədəbi söz, ədəbi təqnid kimi...

Onun sarsıntılarını, kədərini, mücadilə və mübarizəsini, zəhmətkeşliyini, məsuliyyətini də bəlkə mənim qədər dəqiq gəren ikinci bir adam olmur... Ədəbiyyat nəfəsiyində bir udumluq temiz hava sevdası ilə üz tutduğu qapılardan arxasında zəhərli ilanlarla üzleşən, dost bildiyyi adamlardan satqınlıq, xəyanət gören bir yaradıcı insanın acısını görmək, əsildən çox ağırdır və mən bunları görürəm...

Təm-tekdir... Hər tərəfində adamlar və tam tək... İşdən yorğun gəlib bağlılığı səhifələri açar, oxuyar, oxuyar və yazar... Yaxşı ki bir da mən varam! Onu qoruyan, ona inanan və heç bir meydanda onu tək qoymayan mən - onun yeganə həqiqi dostu, bu balaca yazının müəllifi...

14.12.2018.

Milyonları öldürən COVID-19 əslində belə yayılıbmış

Minlərlə insanın ölümünə səbəb olan COVID-19 laboratoriyyada aparılan araştırma zamanı "ehtiyatsızlıqdan" yayılıbmış.

Adalet.az xəbər verir ki, koronavirusla bağlı həqiqətlər ilər sonra üzə çıxıb.

"Tesla", "SpaceX", "Neuralink" və "The Boring Company" kimi yüksək texnologiyalı şirkətlərin fəsisi və rehbəri Trampin müttəfiqi Elon Musk bildirib ki, ABŞ vətəndaşlarının vergi pulları ilə USAID xaricdə bioloji silahlar üzərə tədqiqat laboratoriyalarını maliyyələşdirib. Onun dediyinə görə COVID-19 pandemiyası bu cür tədqiqatlardan birinin nəticəsidir.

Mask sosial şəbəkədə bu barede yazıb: "Bilirdinizmi ki, USAID, sizin vergi pulunuzla, milyonlarla insanın ölümünə səbəb olan COVID-19 da daxil olmaqla bioloji silah tədqiqatları maliyyələşdirib?"

USAID-in Peter Daszakin rəhbərlik etdiyi "EcoHealth Alliance" ile "PREDICT" programı üzərində işləməsi iddiaları daha da gücləndirir. Bu program 1,200 yeni virusun aşkarlanması, dünya üzrə 5,000 nəfərin xəstəlikləri müəyyən etmək bacarığının artırılmasına və 60 tədqiqat laboratoriyasının inkişaf etdirilməsinə kömək edib. 2004-2022 illəri arasında "EcoHealth Alliance" USAID-dən 53 milyon dollarla artıq maliyyə dəstəyi alıb.

Mənbələr Peter Daszakin Vuhandakı laboratoriyyada tədqiqatlarla bağlı əlaqələrini və bu əlaqələrin COVID-19-un laboratoriya sızması nəticəsində yayıldığını inkar etməyə çalışdığını da ortaya qoyur. Hətta Daszak bu iddiaları tamamıyla redd etmək məqsədilə gücünü və təsirini istifadə edərək "laboratoriya sızıntı" təkbiz etmişdir. Son aylarda isə ABŞ hökumətinin mənbələri və müxtəlif təşkilatlar COVID-19-un Vuhandakı laboratoriya sızmasından qaynaqlanmasının təsdiq edib.

Bu iddialar pandemiyanın yaranmasının arxasında dayanan amillər haqqında ətraflı araşdırmların və sualların müzakirə edilməsinə səbəb olub. Bu məsələlər ABŞ hökumətinin gelecek siyasetini və beynəlxalq təşkilatlarla olan əməkdaşlıqlarını yenidən qiymətləndirmək zərurətini ortaya qoyur.

ABŞ-nin yeni prezidenti Donald Tramp administrasiyası 64 illik agentliyi (USAID) ləğv etməyi planlaşdırır. "USAID"ın "X" hesabı şəhər günü silinib və onun vəbsayı da o vaxtdan bəri bağlıdır. Bazar ertəsində etibarən onlara USAID əməkdaşı isənən azad edildiyi barede məlumat verilib. Gecə yarısı, bir neçə USAID işçisi rəsmi e-poçtlarına daxil ola bilədiklərini bildirməye başlayıb, bu da daha çox USAID əməkdaşının isənən çıxarılaçığına dair narahatlıqları artırıb.

Xatırladaq ki, COVID-19 koronavirusun yaratdığı infeksiyadır və ilk dəfə 2019-cu ilin dekabrında Çinin Uhan şəhərində aşkarlanmışdır. Virus 2019-nCoV (yeni koronavirus) olaraq tanınır və dünyada milyonlarla insanın xəstələnməsinə və bir çox ölümə səbəb olmuşdur. COVID-19, esasən insanlara tənəffüs yolları vasitəsilə yayılıb, xüsusən öksürək, asqırıq və ya yaxın temas vasitəsilə...

COVID-19-un əlamətləri arasında yüksək hərarət, öksürək, nəfəs darlığı və yorğunluq yer alır. Bəzi hallarda isə xəstələr hər hansı əlamət göstərməyib, bu da virusun yayılması çətinləşdirib. Çox sayda müalicə üsulları, dərmanlar və vaksinlər inkişaf etdirilsə də, pandemiya bir çox ölkədə uzun müddət davam edib. Pandemiya dövründə dünyada iqtisadiyyat, sosial hayat və səhiyyə sistemləri ciddi şəkildə təsirlənib. COVID-19 ilə mübarizə məqsədilə karantin tədbirləri, məsələn, sosial məsafə saxlamaq və vaksinasiya proqramları tətbiq olunub.

İllərdir bu ağrılarından əziyyət çəkən qadın 1 həftə ömrünün qaldığını öyrəndi

İngiltərədə baş və döş qəfəsindəki narahatlıq səbəbiylə xəstəxanaya gedən Harriet Annabelle Vard adlı qadın həyatının şokunu yaşayıb.

Adalet.az xərici KIV-a istinadən xəbər verir ki, həkimlər qadına bir heftə ömrünün qaldığını bildiriblər.

Bələ ki, üç uşaq anası olan Harriet illərdir başgicilənmə və yorğunluq hiss edir. Bu zaman ərzində o, bir neçə həkimə müraciət edib. 51 yaşlı Harriete diagnoz qoyulmadan həkimlər ona ciddi bir şey olmadığını deyiblər.

Lakin Harriet 10 il sonra həqiqəti öyrənib. Son zamanlarda danışmaqdə çətinlik çəkən və özünü halsiz hiss edən qadın üç dəfə həkimə getsə də, həkimlər bu vəziyyətin yenə stressdən qaynaqlandığını bildiriblər.

Nəhayət, yaddaş itkiyi yaşıyan Harriet təcili yardım oturmağı istənilər. MRT müvəunesi zamanı onun beynində sürətlə böyüyən işş aşkarlanıb. Həkimlər qadının 1 həftə ömrünün qaldığını bildiriblər. Məlum olub ki, qadının beyninin sol tərəfində 10 ildir səssizcə böyüyən və ölçüsü 7 sm-ə çatan işş var. O, həkimlərin ona cəmi bir həftə ömür verdikini və yuxuda belə ölmə ehtimalının olduğunu bildirib. Ancaq Harriet ümidiyi qapılmayıb və sağ qalmığı seçib. Riskli əməliyyat keçirən qadın 14 saat əməliyyat masasında qalıb. Qadının əməliyyati uğurlu keçib.

Almaz Xanlarova

Düşmən edilən Analar

Hekayə (olmuş hadisəyə əsaslanır)

2015-ci ildə beynəlxalq seminardakı çıxışında demişdim. "Analar adlanan bir millət də var. Onların balaları əslində yad ola bilməz, çünkü eyni cür bətnə düşür, eyni cür doğulur, eyni cür sevilirlər. Analıq hissi yegane ümumbehəşəri və müqəddəs hissdir. Əlavə etmişdim: "Hansı ana başqa bir ananın uşağını təhlükədə görse onu xilas etmək istəyir. Bu Allahın anaya ilahi sevgidən verdiyi paydır.

O zaman artıq iki millət arasında müharibələr gedirdi və bütün dünya guya münaqışını yatrımağa çalışırdı. Həmin vaxtlar kəhnə pasientimin biri zəng vurdu:

- Salam, necəsiz, Almaz xanım, bir xahişim var. Bizi yaxın qohumumuz yəni gəlmək istəyir. Cavab verdim:

- Buyursun, telefonu ver, zəng etsin. O tərəfdəki səs avazıdır:

- Bilmirəm, necə deyim, qızı anası gətirəcək, Sofiya xala.

- Buyursun.

- Almaz xanım, bilirsiz, anası ermənidir. Qız çox pis vəziyyətdəddir, bilmirlər neyələsinlər. Əminən ki, siz bu qızı kömək edəcəksiniz. Dayıma sizin güclü psixoloq olduğunuzu demişəm. Qız dayım qızıdır.

- Ünvanı ver, gəlsinlər.

Səherisi qapı döyüldü. Buyurun, dedim. Bir qadın yanında da bir qız ehtiyatla içəri girdi. Ele bil sərhəddi keçirdilər. Mənə çatanan qulağıma öz səsim geldi: "Analar bir ümumbehəşəri millətdir, kimin övladının dara düşdüyüni görə..."

Xocalı yaddaşından silinə bilməzdii, Şuşa da. Qəlibin ana qəlibi kimi tərcüməyə ehtiyacı olmayan mərhəmət dilində daşıydı. Deyəsən, bu qəlibin dili də, ağılı da mərhəmət qanunları ilə yaranmışdı.

Rəhim olan ƏrRəhmanın, Mərhəmətilər mərhəmətlisi olan Allahın adı ilə.

Qadın özünü təqdim etdi:

- Adam Səfiyyədir, qızımın adı Gülbəniz. O heç nəyi və heç kimi xatırlamır. 9 yaşından epileptik tutmaları var. Ele olur günde 10 dəfə tutur. İndi 28 yaşlı var. Artıq heç bir müləcə kömək eləmir.

Seanslara başladıq. Her gün görüşürdük. Əlimdən gelən edirdim. 3-cü seansa gələndə anası dedi ki, deyişiklik var, tutması çox azalıb. Səfiyyə xanımla iki ana kimi səhərbələrimiz olurdu. Övlad haqda düşündürüklerimizdə fərqli yox idi. 5-ci seansda, sozlü adam kimi geldi. İşimizin sonunda dedi:

- Almaz xanım, biz mat qalmışq. Bu qız sizin üçün darırix. Səbərsizliklə yanınızda gəlmeyimizi gözləyir.

Gülbənizə baxdım, gülümsümüşüm. O da gülümsündü. Anası dedi ki, bu ilk dəfədir.

Xatırladıq ki, ilk dəfə yanımı gələndə gözlerinin derinliyindən bir qorxunc varlığı baxışlarını görüb anından soruşmuşdum:

- Bu uşaq evdə kimisə sevir? Anası deyəsidi:

- Yox, onu atası çox sevir. O isə özündən başqa heç kimi sevmir.

Gülümsəyən Gülbənizə baxıb dedim:

- Mən səni çox sevdim, Gülbəniz. Uşaq təbəssümü ilə cavab verdi:

- Mən də. Olar, sizi öpüm?

Səfiyyə xanım yerindən qalxıb təzədən oturdu:

- Bu möcüzədir.

Qız sağalmağa, doğmalarını xatırlamağa başladı. Anası gizləcə xəbər verdi ki, hətta bəzənib tez-tez eyvana çıxır. Həyətə bir oğlan var, ona baxır, onun həyətə çıxmamasını gözləyir.

Səfiyyə xanımı təbrik etdim. Dedim ki, qızınızın qəlbində insan sevgisi oyanıbsa demək sağırlıq. Kötürəldi:

- Beli, indi atasına da deyir ki, səni çox isteyirəm.

Günahkar adam kimi susdu, sonra kəderlə dilləndi:

- Mənə heç nə demir.

Cəsəratimi toplayıb sual verdim:

- Siz necə, onun atasını sevirsiniz?

Səfiyyə xanım gülümsündü.

- Sevməsəydim ona əre getməzdim ki.

- Bəs, ərinizin övladlarını necə, sevirsiniz?

Bu sualın ağırlığı hər ikimizin çiynini basdı. Təəccübələ soruşdu:

- Necə yəni? Mən onların anasıyam axı.

Cavabım yubandi. Ele bil, aramıza mərmi atılmışdı. Vaxt keçməliydi ki, qu-laqlarımızı qələməsən.

- Vaxtı ilə Gülbəniz atasının azərbaycanlı olduğunu bileyib onun qadını olmamış. İndi necə? Onu azərbaycanlı kimi təniyib doğma kimi sevə bilirsiz? Yoxsa o, sizin üçün yalnız uşaqların atasıdır?

Susdu. Ele bil ki çox uzun bir yol gəlib yorulmuşdu. Heysiz heysiz cavab verdi:

- Mən imamlara ehsan verirəm, Fatihəni əzber bilirəm.

Hiss elədi ki, suala cavab vere bilmədi.

Piçıldadım:

- Bu sevgi deyil. Bu barede düşünün.

Gülbəniz gözündə baxan qorxunc varlığı sizin bize nifret edən əcdadınız idı. Gülbənizə mənim bir birimizə sevgimiz gücmüzi artırdı. Səfiyyə xanım, əcdadlarınıñ bizi sevmir...

Orta boylu Səfiyyə xanımın boyu bir az da balacaşdı. Cavab verdi:

- Mənim atam yoldaşının atasının kirvesi olub.

Aralığa zülmət kimi süküt çökdü. Bir anlığa mənə ele geldi ki, hər ikimiz başqa bir aləmə köçküd. Öz mentalitetinə uyğun cavab vermişdi. Mən də öz mentalitetimə uyğun cavab verməliydim.

- Səfiyyə xanım, biz, azərbaycanlılar kirvəni ailəyə etibar olunan və içəri buraxılan çox doğma adam saymışq. Bizim əcdadlarımız belə düşünüb. İndi "Əslilər" dəstənindən misal çəkəcəm. Erməni qızı, Əslilin atası olan keşif onun azərbaycanlı Kərəmə olan sevgisi ilə barışır, amansızlaşır. Halbuki, Kərəmin atası oğluna xatir onun sevgisi ilə razılışmışdı. Qəddar keşif Kərəmin ölümünü görəmə üçün qızının toy paltarının düymələrini tilsimləyir, Kərəm o düymələri açmaq istəyəndə düymələri alırmış. Əslilin "yandım Kərəm" nələsinə döze bilməyən Kərəm sona qədər sevgilisini xilas etmək üçün əlleşir, her ikisi alışır yani və keşif təki onun dediyi kimi olsun deye, pəncərədən bunu görse də onları xilas etmər. Od keşifi də qarsıyr. Hər üçü ölü. Əslil və Kərəmi yanaşı basdırırlar, keşifi də ayrıca. İki sevgilinin qəbrinin üstündə yetişib bir-birinə doğru boylanan gülləri keşif qəbrinin üstündə bitən qaratikan kolu birleşməyə qoymur, galib onları ayırrı. Səfiyyə xanım, əcdadlarının qəbəldəki nifret bizi ziyan vursa da, həmisi özlərinə lənət qazandırıb. O sevənləri bir-birindən ayıran keşif kimi. Biz, analar bətnədəki balaşımızı sevgi ilə yetişdirib, cəsarəti böyütəliyik.

Məni dinləyirdi. Əvvəlcə ele bil paltar kimi yuyulub çırılışmışdı, özünü birtəhər sahmanladı:

- Anladım, dedi.

Sual verdi:

- O keşifi kim doğub?

Cavab verdi:

- Anası.

Dedim:

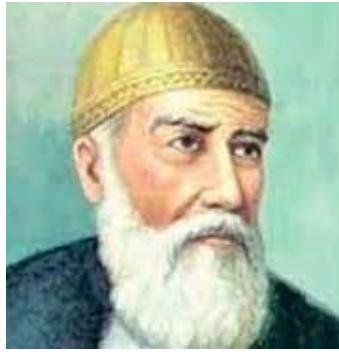
- Kinli anası. Həmin kin o milletin balaşlarını xəstəliyə salıb. Qəlibi xəste adam her pişliyə qadirdir. Ən böyük xəstəlik sevgisizlikdir. Əslilinə ancaq özünü sevmək sevgisizlikdir. Biz anaların boynunda çox böyük yük var. Dünya yükü. Nifret yox, məhəbbət və cəsarət paylamalıyıq.

Başqasının yurdunu yuvasını əlindən al-

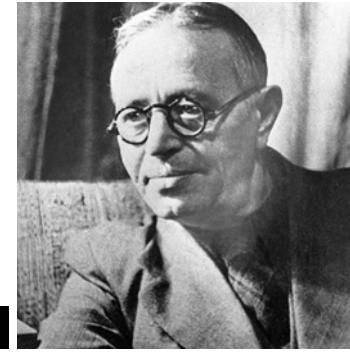
maq zalımlıq, öz halal torpağını qorumaq, uğrunda şəhid olmayı bacarmaq, sevginin və cəsərətin birləşdiyi ən yüksək zirvədir. Hər ikimizi Allah yaradıb. İkimiz də bunu unutmamalıyıq.

Növbəti seansa geləndə Gülbənizin üzü gözələmişdi. İçəri girib mənə öpüd. Seans bitəndən sonra Səfiyyə xanım mənə bıralı bıralı verdi:

- Mən bu gecə sehərecən

BAYAT

Nº 34 (894)

Eldar BAXIŞ

Sərçə balası

İlahi, mənə yox, mən istəmirəm,
İlahi, yazığın gəlsin bu qızı.
Elə eləmə ki,
oğlanlar, qızlar,
Kişilər, arvadlar gülsün bu qızı.

Elə eləmə ki,
vüsal yerinə
Göz yaşı danışın, qəhər danışın.
Bir qızdan bir böyük adam danışın,
Bir qızdan bir böyük şəhər danışın.

Elə eləmə ki, bu qız bu eldə,
Dilə-dişə düşsün məndən ötəri...
Sərçə balasını bu qız bu saat,
Boynunu uzadıb dəndən ötəri.

Bu qızın
bu saat məndən umduğu,
Məndən istədiyi dən məndə yoxdu.
Bu qız ay istəyir, ay yoxdu məndə,
Bu qız gün istəyir gün məndə yoxdu.

Sevgi yoxdu məndə sevəm bu qızı,
Elə axan suyu belə döndərim.
Çevirəm özümü kəpənəyə mən,
Bu qızı çıçayə, gülə döndərim.

Səndən çiçək olmaz, səndən gül olmaz,
Məndən də kəpənək, sərçə balası.
Durduğumuz yerde biz niyə duraq,
Biz niyə tərpənək, sərçə balası?

Lap belə tərpəndik, lap belə getdik,
Sən deyən, mən deyən olası deyil.
Sərçə balasından sən bu dünyada,
Şair ki, kəpənək balası deyil.

Kəpənək olmuşam dünyada bir vaxt,
Qanadım da olub bilmək istəsən.
İstəyim də olub özümə görə,
İnadım da olub, bilmək istəsən.

O qanad,
o inad,
o istək hanı,-
O qanad,
o inad,
o istək oldu.
Bircə gün çəkmədi gəlib-getməyi,
Kəpənək doğuldı, kəpənək oldu.

Ağca pambıq kimi,
ağca yun kimi,
Diddilər, diddlər o kəpənəyi.
Daraşib qanadlı, əlli-ayaqlı,
Yedilər, yedilər o kəpənəyi.

Hanı o kəpənək, hanı o sevgi?-
Yaşamır, yaşamır, sərçə balası.
Bu ağ kəpənəklər o kəpənəyə,
Oxşamır, oxşamır, sərçə balası.

İlahi, neyləsən, sən mənə eylə

...Sən ey yeri, göyü yaradan kişi,
Uzaq görünürmü ordan yer sənə?!
Bu qiza bu boyda sevgi vermisən,
Mənə də bir azca sevgi versənə.

Səni də düşəsən mənim günümə,
Sənin göyün olsun,
quşun olmasın.
İlahi, neyləsən, sən mənə eylə,
İlahi, bu qızla işin olmasın...

Nə çatır, na çatmır hardan biləsən?
Heç vaxt bilinməyib, bilinmir yenə...

...Bir usta əl gərək, usta dil gərək,
Sınıq könülləri tika, yamaya.
Nəsə çatmir, çatmir bu yer üzündə,
Ölüm-itim çatır ancaq hamiya.

Vətən

Pişik istədiyindən
yeşir balasını,
mən də səni yeyirəm
istədiyimdən
təndirindən çıxan çörəyi yeyirəm,
ağacın gətirən barı yeyirəm,
pətəyindən süzülən balı yeyirəm,
yemişəm,
yeyəcəyəm,
axırda səndən
bir qarış yer,
bir ovuc torpaq istəyəcəyəm, -
canımla,
ətimlə,
qanımla
təndirindən çıxan çörəyin,
ağacın gətirən barın,
pətəyindən süzülən balın
yerini verməkdən yana.
Vətən,
uşaq anasını,
yetim göz yaşını,
kasib balasını
nə qədər istəyirsə,
mən də səni o qədər istəyirəm!..

Qələm

Olanım qələmdi vardan,dövlətdən
Dövlətdən uzağam, vardan uzağam.
Özüm öz nökərim, özüm öz bəyim,
Özüm öz qulluqcum, özüm öz ağam.

Qaşımı qaldırıb baxan deyiləm,
Dövlət sümürənə, var udana mən.
Yeməyə bir loxma çörək tapanda
Min şükür deyirəm yaradana mən.

Qızilla,gümüşlə,ipəklə, tülə
Xurcumun, fərməşim basılı deyil.
Asılı deyiləm mən bir adamdan,
Bir adamda məndən asılı deyil.

Məni düz yolumdan döndərə bilməz
Beş adam,on adam, yüz adam canım.
Uçan bulud kimi, axan su kimi,
Əsən külək kimi azadam, canım.

Elə bu azadlıq bəsimdi mənim,
Neynirəm dövləti, neynirəm varı?
Neynirəm dilimi gödək eliyan
Qızılı,gümüşü, malı, davarı?

Bəsimdi, şeytana deməli sözü
Şeytanın üzünə şax deyirəmsə.
"Hə" deməli işə "hə" deyirəmsə,
"Yox" deməli işə "yox" deyirəmsə.

Mənə qələm verib bu azadlığı,
Elə bu əlimdə tutduğum qələm.
Hərdən qadın kimi,hərdən qız kimi
Dizinə baş qoyub, yatdığım qələm.

Qələmin dizində yata-yata mən
Yuxular görmüşəm, dürlü yuxular.

Köhnə qala kimi, qalaca kimi
Şehirli yuxular, sırrlı yuxular.

Ruhum uçub mənim,ruhum qovuşub
Avara, Xəzər, Huna, Oğuzə.
Qələmə demişəm dərdim olubsa,
Qələmimdə açıb, deyib kağıza.

Qələmim olanda güclü oluram,
Çaşmayan adamı mən çasdırıram;
Bu gidi dünyanın pişiyini mən
Ağaca,divara dirmaşdırıram.

Qələmim olanda qorxu bilmirəm,-
Niye qorxmaliyam mən axı, niye?
Olanım qələmdi vardan,dövlətdən,
Onunda qiyməti otuz qəpiye.

Nə yaxşı ki, qələm otuz qəpikdi,
Nə yaxşı ki, deyil od qiymətinə.
Nə yaxşı ki, qələm bazarda getmir
Maşın qiymətinə, at qiymətine.

Axi, otuz qəpik otuz min deyil,
Kimsə borclu da qala bilerəm.
Bu yazdığım qələm əlimdən çıxsı,
Gedib ayrısını ala bilerəm.

Vaxt

Bir də baxırsan ki, göyün üzündə
ayın yarısı var, yarısı yoxdu...
... Kəndimizə getdim, qocalar gördüm,
kişisi yaşayır, qapısı yoxdu, -
bu vaxtdan nə desən gözləmək olar.

Uşaqlar gördüm ki, indi hamısı
olub ev yiyesi, eşik yiyesi.
İkəmmi,
üçəmmi, deyə bilmərəm,
doğub Həsigilin qaşqa düyəsi, -
bu vaxtdan nə desən gözləmək olar.

Həsinin özü də gördüm ki, elə
Gəlib üç-dörd uşaq atası olub.
Əta-qana dolub bizim Süleyman,
ortası bir palid ortası olub, -
bu vaxtdan nə desən gözləmək olar.

Bu vaxtdan nə desən gözləmək olar,
dünyanın çarxını döndərə bilər,
istəsə cənnətin meləklərini
yiğib cəhənnəmə göndərə bilər.

Mənim də havamı aldı bu dünya

Mənim də havamı aldı bu dünya,
Görməli işləri görə bilmədim.
Yığış, toparlayıb sevinci mərdə,
kadəri namərdə verə bilmədim.

Bəslədiyim arzu gözümde qaldı,
arzumu gözümde heç elədirər.
Mənim arılarım öldü acıdan,
Mənim ağrılarım beçələdilər.

Oynaq-oynaq sular zarıldı getdi,
yaşıl-yaşıl otlar qurudu getdi.
gözəl-gözəl qızlar qarıldı getdi,
Mən də baxa-baxa qaldım dünyada.

Huşlu adam vardi, huşunu yedi,
Dəyirmən acıçıb daşını yedi,
cüce qarışqanın başını yedi,
mən də baxa-baxa qaldım beləcə.

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistən tərəfindən töredilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə mühəribə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

Nº 5 (2428) 7 fevral 2025-ci il

Azərbaycan həmişə heç kimə ve heç bir qüvvəyə arxalanmadan çətin, ağır və məşəqqətli dövrü çox inamla addimlayaraq arxada qoyub. Bu onu bir daha göstərir ki, bizim ölkəmiz nə qədər güclü, nə qədər qüdrətli və nə qədər nüfuzlu bir dövlətdir. Təbii ki, hər bir ölkənin özünün müstəqil siyaset yürüdür və bu yolda inamla addimlayır.

Ölkəmizin ərazisinin 20 faizinin ermənilər tərəfindən işğal olunması düz 30 il davam etdi.

rək bu prosesi bir qədər de uzadır, hətta ateşkəs rejimini tez-tez pozurdular. Onlar Ermənistənla həmşərhəd olan ərazilərimizin işğal altındaki yerlərindən rayonlarımızı ağır texnikaldan, iri çaplı silahlardan fasilesiz olaraq atəşə tutur, evlərə, sosial obyektlərə zərər toxundurur, dinc insanları öldürür, ya da yaraları yırırlar.

Bu proseslər 2020-ci ilin sentyabrın 27-nə qədər davam etdi. Sentyabrın 27-də prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmri ilə ordumuz ermənilərə qarşı əks-hücumda keçdi. Aydındır ki, onların bayraq dediyimiz kimi, çox güclü havadarları, himayəçiləri vardı. Elə bu himayəçilə-

Aydındır ki, belə bir şəraitde yenə ermənilər arxalandıqları qüvvələrə üz tutdular. Nikol Paşinyan gah Putinə zəng etdi, gah da Fransa prezidenti Makrona. Çünkü onun ağlı 2016-ci ildəki Aprel döyüşlərinə getmişdi. Onda ermənilər söz verdilər ki, işğal olunmuş torpaqları azad edəcəklər və o sözə də əməl etmədilər, əksinə, ateşkəsi pozdular və sərhədyanı rayonlara hücum etdilər. Sentyabrın axılarında isə Makron dəfələrlə Azərbaycan prezyidentinə zəng edib döyüşün dayandırılması ilə bağlı xahişlər etdi, bu da alınma yanda hədə-qorxu ilə danışdı. Ancaq prezident İlham Əliyev ermənilərin havadar-

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

44 GÜNLÜK MÖHTƏŞƏM QƏLƏBƏMİZ DÜŞMƏNLƏRİMİZİ XƏR ELƏDİ

Və bu 30 ildə BMT, ATƏT ancaq danışmaqla məşğul olular. Heç BMT özünün çıxardığı işgalla bağlı 4 qətnaməsinin icrasına belə soyuq-qnalı yanaşdı.

Cünki dünyani idarə edən qüvvələr işgalçı dövlətə hər vasitə ilə arxa durur, Qarabağ problemini dondurmaq istəyir və nəyin bahasına ol-sursa-olsun bu məsələləri gündəmdən çıxarmağa çalışırdılar.

Çox qəribədir ki, həmişə siyasi mövqelərinə görə bir-biriyle yola getməyən Avropa ölkəleri və Rusiya erməni məsələsində birləşir, onlara arxa durur, pulsuz olaraq silah-sursat verirdilər.

Məhz bundan da ruhlanan yağı düşmən ancaq öz mövqelərini möhkəmlədir, 30 il torpaqlarımızı işğal altında saxlamaqla kifayətlənməyə

rinə də arxayı olub ateşkəsi pozmaqdə israrlı idilər. Elə ki Azərbaycan Ordusu sentyabrın 27-də Füzuli və Cəbrayıl istiqamətində əks hückuma keçdi, ermənilərin uzun illər qurduğu istehkamları və müdafiə xəttini darmadağın etdi, bax, onda yağı düşmənin canına üzütmə düşdü. Artıq bir neçə günün içinde Füzulinin və Cəbrayılın neçə-neçə kəndi erməni işğalından azad edildi.

Sentyabrın 29-30-da daha böyük ərazilərimiz, yaşayış məntəqələrimiz, kəndlərimiz erməni faşistləri tərəfindən təmizlənərək azad olundu.

Bütün bunlar onu göstərirdi ki, qüdrətli Azərbaycan Ordusunun qarşısında ermənilərin 30 ildə qurduğu nə müdafiə xətti, nə də hərbi qüvvələri tab gətirə bilirdi.

lərinin hədə-qorxusundan çəkinmədi, döyüşün torpaqlarımızın tamamilə azad olunmasına qədər davam edəcəyini bildirdi. Və beləcə ermənilərin havadarları olan Fransa və digər Avropa ölkələri prezyident İlham Əliyev tərəfindən susduruldu.

Döyüşlər get-gedə daha da şiddetlənirdi. Həm Füzuli, həm də Cəbrayıl şəhəri uğrunda ağır döyüşlər gedirdi. Elə ilk böyük qələbəni də Azərbaycan Ordusu Cəbrayılın kəndləri ilə yanaşı, şəhəri də azad edilməklə qazandı. Bu qəlebenin qazanılması artıq ermənilərin Cəbrayıl istiqamətində belinin qırılması demək idi. Azərbaycan Ordusu isə prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin tapşırıqlarını yerinə yetirərək yeni qələbələrə imza atıldı. Və bir neçə gündən sonra Hadrut şəhəri ermənilərdən azad edildi və orda qüdrətli ordumuz Azərbaycan bayrağını sancdı. Əlbəttə, bu qələbələr dediyimiz kimi, əsgərlərimizi daha da ruhlandıır, onları yeni qələbədən-qələbəyə həvəsləndirirdi.

Bununla yanaşı, cəbhədəki böyük və möhtəşəm qələbəmiz Azərbaycanın hər yerdə ruh yüksəkliyi yaratmışdı. Səfərberlik idarələrinin qarşısında gənclərimiz toplasaraq cəbhəyə getmek istəyirdi. Yüz min belə genc çox

böyük Vətən məhəbbəti ilə səfərberlik idarələrindən gələn cavabı gözləyirdilər ki, onlar cəbhəyə yollanacaqlar. Ordudakı və mülki əhali arasındakı ruh yüksəkliyi çox möhtəşəm idi. Üstəlik də minlərlə insan Füzuli və Cəbrayıldakı hərbi hissələrə yaxınlaşaraq əsgərlərimizə maddi və mənəvi kömək olurdular. Dünyanın heç bir yerinde bütün xalq bir yumruq kimi birləşib 44 gündə belə bir möhtəşəm qələbə qazana bilməmişdi. Amma bunu prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Ordumuz və Azərbaycan xalqı qazandı.

Qələbədən sonra Füzuli şəhəri işğaldan azad olundu.

Çox keçmədi ki, Qubadlı, Zəngilan erməni işğalçılarından təmizlənərək həmin yerdə Azərbaycan bayrağı dalğalandı. Ermənilər tək itki vermirdilər, onların minlərlə əsgəri silah-sursatı ataraq qoyub qaçırdılar, yəni fərarilik edirdilər. Lakin 44 günlük döyüşdə bir əsgərimiz silahı yerə qoymadı və onların həmisi axıradək döyüşdü.

On böyük qələbəmiz isə Şuşanın 2020-ci il noyabrin

8-də erməni işğalından azad olunması oldu. Bu dünya hərbi tarixində görünmeyən nadir və unikal bir hərbi əməliyyat idi. O hərbi əməliyyat ki xüsusi təyinatlılar yüngül silahlı Şuşanın dağlarını, sildirmə qayalarını aşaraq şəhərə girdilər və erməni işğalçılarını çat-çağ salaraq darmadağın etdilər. Və şəhər azad olundu!

Bu gün də Azərbaycanın 44 günlük möhtəşəm qələbəsi dünya ölkələri tərəfinən araşdırılır, öyrənilir. Çünkü 44 günlük ikinci Qarabağ savaşı Azərbaycan tarixinə və eləcə də dünya tarixinə qızıl hərflərə yazılı və hərbi döyüşün sırlarını də digər ölkələr öyrənməyə başladılar. Onlar gördülər ki, Azərbaycan xalqı, Ali Baş Komandan prezident İlham Əliyev heç kimə və heç nəyə güvənmədən 200 ildən sonra öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdi, dövlətimiz suverenliyini qorudu. Bu bir daha dünyaya Azərbaycanın gücünü göstərdi ki, heç kim bizimlə zərafat etməsin və torpağımıza göz dikməsin!

EMİL FAİQOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MƏLİYYƏ YARDIMI İLƏ

Türkiyənin bütün ərazisi turizm üçün olduqca əlverişlidir. Bu yazımızda Türkiyənin cənnəti adlandırılan Tekirdağ haqqında oxucularımıza məlumat verəcəyik. İstanbuldan 140 kilometr məsafədə yerləşən Tekirdağ öz zenginliyi ilə turistləri valeh edir. Türkiyənin ən qədim yaşayış məskənlərindən biri olan Tekirdağda tarixlə baş-başa qalmaq mümkündür. Mərmərə dənizi sahilində dağ və dəniz mənzərləri ilə təsir edici qədim Trakya şəhəri Tekirdağda cimərliliklər, parklar, yaşlı sahələr və çay bağları ilə dolu canlı sahil xəttidir. Yamaşlı ərazilərlə ilə sahilini bəzəyən Tekirdağın il mərkəzi və rayonlarında 18-ci əsre aid taxta evlərin olması şəhəri mütləq görülməli bir dayanacaq halına getirir.

Süleymaniyyə məscidi

Çorlu rayonunda yerləşən Süleymaniyyə məscidi şəhər mərkəzindən 40 km məsafədədir. 14-cü əsrde Qanuni Süleymanın emri ilə tikilmiş bu tarixi məscid, dairəvi tağı, çərçiveli günbəzli, yonma daşdan tikilmiş

fik olmaqla cəmi 25 min əsər sərgilənir. Sərgi sahələri arasında ən diqqət çeken bölmə kurnaşların və eramızdan əvvəl IV əsərin sonlarına aid etnoqrafik əsərlərin sərgiləndiyi bölmədir. Muzeydə Bizans dövrünə aid əşyalar, Osmanlı İmperiyasına aid heykəllər, bəzək əşyaları, yerli geyimlər və əl işləri kimi tarixin müxtəlif dövrlərinə işiq tutan bir çox əsər sərgilənir.

Onun işığı 20 dəniz milinə qədər çata bilir. O, fransız memarlar tərəfindən Fransadan getirilmiş xüsusi materiallərlə tikilmişdir. Əvvəller benzinqə işləndirilən fəner indi elektrik enerjisi ilə işləyir. Şarköyün simvolik tikillərindən biri olan mayak xüsusile çətin hava şəraitində gəmillerin hərəkət etməsinə yardımçı olur. Hora Light-house sahil polisi tərəfindən qorunur və ziyarətçilər üçün bağlıdır. Qədim şəhərin qalıqlarına bu

Thzolus Qədim Şəhəri

Çorlu rayonunda yerləşən Thzolus Antik Şəhəri şəhər mərkəzindən 45-50 km məsafədədir.

Qədim Frigiya şəhəri Thzolusun tarixi eramızdan əvvəl 1000-ci ilə aiddir. Müstəmləkə şəhəri olan Thzolus əvvəlcə Fars hökmranlığı dövründə, daha sonra Roma və Bizans dövründə istifadə edilmişdir. Onun Bizans İmperiyası dövründə Triton şəhəri kimi tanınması şəherin pendiri ilə maşhur olduğu gösterir.

Fərqli sivilizasiyalardan sonra Thzolus Qədim Şəhəri 14-cü əsrde Osmanlı hakimiyyəti altına girər. Çorlu adını almışdır. Qədim şəhərin qalıqlarına bu

TƏBRİK

Böyük ziyanlı, gözel insan, Prezident təqədürü, "Cümhuriyyətin 100 illiyi" medalçısı, şair-publisist və pedaqoq Səməndər Məmmədovun 71 yaşı tamam olur. Səməndər mülliim 50 ilə yaxın pedaqoji sahədə çalışıb, 30 il direktor işləyib. Onun minlərlə şagirdi həyatda böyük uğurlara görə Səməndər mülliim təşəkkür edirlər. Çünkü vaxtında onlara düz yol göstərib. Xalq şairi Zəlimxan Yaqub deyib ki, Səməndər Məmmədov Zəlimxanın gəzer kitabxanasıdır. Mən olsayanda Səməndər əzəz edəcək. Bax Səməndər Məmmədov Azərbaycan ədəbiyyatını gözəl bilən istedadlı bir ziyalidir. Onu ad günü münasibətlə təbrik edir, həmişə zirvələrdə olmayı arzulayıraq.

Hörmətlə: Faiq QISMƏTOĞLU və Emil FAİQOĞLU

Əməkdar artist: "Şadlıq evi işlətməyə tövbə eləmişəm"

Əməkdar artist Yusif Mustafayev bir müddət əvvəl sahib olduğu şadlıq evini satdılığını etiraf edib.

Adalet.az xəber verir ki, sənəçi bu barədə "Qonaqcınlı" verilişində danışır: "Elə birlər ki, yene manimdir. Tövbə, menim deyil. Satdım, artıq işlətməm. Şadlıq evi işlətməyə tövbə etmişəm". Müğənni, aparıcı Aytekin Mərdanovanın "Satılıb, ev alıb" sözlerine "Bəli. Özüm satmadım, bacım, qardaşım satdı", cavabını verib.

Ruhəngiz Allahverdiyeva vəsiyyət etdi

Müğənni Ruhəngiz Allahverdiyeva vəsiyyətini açıqlayıb.

Adalet.az xəber verir ki, müğənni bu haqda Instagram hesabında canlı yayım açaraq danışır: "Mənim vəsiyyətimi yerinə yetirməsiniz, həqimi halal etməm. Bilmirəm nə vaxt dünayadək köçəcəm. Amma bu reallıqdır, baş verəcək. Onda Mireləm Mireləmovun "Ömrüm", Elton Hüseynliyevin "Sən yoxsan" mahnıları sədaları altında məni dəfn edərsiniz. Mənim vida mərasimimdə bu mahnıların səslənməyin istəyi-rəm".

Zenfira İbrahimova: "Mahnımı düzgün oxusunlar"

Müğənni Zenfira İbrahimova bəzi gənc ifaçılarla iradını bildirir.

Adalet.az xəber verir ki, müğənni, onun mahnılarını ifa edən ifaçılarla səslənilib: "Görürəm ki, mahnıları ifa edirlər. Halal xoşları olsun, oxusunlar. Amma ne olar ki, mahnının sözlərində "c" və "ç" seslərinə diqqət etsinlər və düzgün oxusunlar. Bunlar ifaçı üçün yolverilməz səhvdir. Mahnının aranjmanına zəmanət və pulum gedib. Eyni mənim aranjmanımla oxuyub, bir "çox sağlam" bellə demirlər. Nə deymək ayı söz tapmiram".

Əntiqə

İsayev Habil İmran oğlunun adına verilmiş Veteran vəsiyəti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Aslanova (Məmmədəliyeva) Ülviyə Vaqif qızına Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti tərəfindən 2000-ci ildə verilmiş Əmək kitabı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhəri 271 sayılı tam orta məktəbin sabiq direktoru Səməndər Məmmədov dəstu Çərkəz Babayevə ezişləri İshaq və Şeyda xanının faciəli vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Tarixi ırsın və tabii gözallıklar şəhəri Tekirdağ

Çorlu qalası

Tekirdağın Çorlu rayonunda yerləşən Çorlu qalası mərkəzindən 40-45 km aralıdır. Tekirdağ və Trakya tarixində xüsusi yeri olan Çorlu Qalasının tarixi Bizans İmperatorluğuna gedib çıxır. Qoruma məqsədilə tikilmiş bu tarixi qala Osmanlılar tərəfindən de istifadə edilmişdir.

Ulaş körpüsü

Tekirdağda doğulan Namık Kamalın xatirəsinə inşa edilən bu tarixi ev şəhərdə məşhur şairin adını daşıyan binalardan yalnız biridir. Tekirdağda Namık Kamal adına universitet və müxtələf məkanlar da var.

19-cu əsre aid taxta evdə yerləşən, həm jurnalist, həmictimai islahatçı, həm də şair Namık Kamalın adını daşıyan bu tarixi muzeydə köhnə Tekirdağ fotoşəkilləri, Atatürk fotoşəkilləri, tarixi əşyalar, hədiyye edilmiş tarixi əşyalar və Tekirdağın tarixini eks etdiren əşyalar sərgilənir. Tekirdağlıların başlığındakı köhnə əsərlərdən ibarət muzeydə Namık Kamalın yazı makinası kimi xüsusi əsərlərə də rast gəlmək mümkündür.

Hora Mayak

Tekirdağın Şarköy rayonunda yerləşən Hora Fəneri mərkəzindən 45 km məsafədədir. 1860-ci ilde fransız mühəndisler tərəfindən inşa edilən Hora Mayak çoxəsrlik mayak kimi təpədə mövcudluğunu davam et-

Kirkgöz körpüsü

Çorlu rayonunun Kirkgöz kəndində yerləşən Kirkgöz körpüsü şəhər mərkəzindən 40 km məsafədədir. Roma dövründə tikildiyi güman edilən bu tarixi köprü dəniz tərəfindən keçən tək köprüdür. Dəyirmi tağıyla inşa edilmiş köprü, Bizans dövründə, daha sonra isə Osmanlı dövründə istifadə edildi. Köprünün 1800-cü illərin ortalarında tikişdiyi qeyd edilir. Bu daş tağı köprü bu gün istifadə edilməsə də, ham nostalji görünüşü, həm də tarixi atmosferi ilə görməyə dəyər.

St. John Theologos Monastırı

Şarköy mahalının Hoşköy yerində yerləşən St. Ioann İlahiyyat Monastırı şəhər mərkəzindən 45-50 km məsafədədir. 1800-cü illərin ortalarında burada yaşayan yunanlar üçün tikilmiş St. John Theologos Monastırı yeni bir metropolitenin təyin edilmesi ilə yeniden istifadəyə verildi. Bezi xüsusi günlərdə monastırda ayinlər də keçirilir. Türkiyənin cənnəti xatırladan bu qədim şəhərinə baş çəksəniz, tarixlə baş-başa galacaqsınız.

Təsisçi və baş məsləhətçi: Aqil ABBAS

Baş redaktor:

İradə TUNCAY

Qəzet "Ədalət" qəzetiñin bilgisayar mərkəzində yığılıb sehfələnmiş və "Son dakika" MMC Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müelliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPITAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.

kod: 200112 h\n
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIBAZ 2xhesab N:
3807001941100451111 VOEN: 1300456161
İndeks: 0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ 1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhalla, "AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə.
Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-59-98 Faks: 539-80-26

adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 1500

Sifariş: 216

Çapa imzalanmışdır:
06.02.2025

16 ƏDALƏT •

7 fevral 2025-ci il